

ROMAAN

No

17

SISU:

- Oevre Richter-Frich: Lutsiferi silm.
Hugh Conway: Wanawarahaige.
Richard Dehmel: Noorsoole.
Alfred Manns: Waheseinad kinni!
A. Castelnuovo: Laewaõnnetus.
Ed. L. Wöhrmann: Unistus.
Cyriel Buysse: Hobune.
Aleksandra Papadopulu: Naisori.
A. K. T. Tielo: Kartuliwäljal.
Artshí rahwajutt: Rumal rebane.
Wilhelm Lobstien: Saare õpetaja.

Hindmõistatus

nr. 17.

Kuidas mõis lüua peal 6 titust koku seada 4 ühesuurust kolmuruks, nii et iga kolm-
nurga küljeks oleks terve tift?

Lahendused tulevad saata alljärgneval blanketil 1. jaanuariks 1923 „Romaani“ tal-
tufole Tallinn, Niguliste tänav 16. Digete lahenduste saatjate nimed avaldatakse „Ro-
maanis“ nr. 2 1923. a.

Wõimaste wahel loositakse wõlja 3 aastakäiku „Romaani“ 1923.

„Romaani“ talitus, Tallinn,
Niguliste tän. 16.

Hindmõistatuse lahendus

nr. 14.

Waresjeld oli 1, teiboid 3.

Digetid seletusi saatjid:

Tallinnast: Ernst Nam, Aleksander Ab-
rams, Johannes Abermann, Lydia Adamsfeldt,
Anton Adamson, Anna Alfel, Gustaw Alt-
berg, Artur Alun, Selma Andrei, Anion An-
nus, Alde Ansmann, Woldemar Ant, Johan-
nes Aber, Magda B., Emil Bader, Magda
Bachmann, Elli Balder, Johannes Barud,
Helmi Baumann, R. Bauert, Oskar Bergert,
A. Beta, A. Beten, Massim Betlem, Boris
Berggrün, Richard Bisikow, S. Birkenberg,
A. Blokmann, Boris Brand, Harald Bräcker,
A. Busch, E. Dellmann, Dolly, Erich Dou-
berg, Marie Donat, Elisabeth Dragai, August
Düana, Marta Ehmman, Eduard Eilmann,
Woldemar Einmann, Aline Elberg, Karl Ell-
mann, Jaan Ennann, Arnold Erbaad, Helmi
Felsberg, Reontine Findeisen, Erika Fried-
rich, H. Grönberg, Salme Gustawson, H.
Haaker, Wilhelm Hakvat, J. Hammel, Magda
Hamburg, Rudolf Hani, H. Hakenbusch, E.
Hea, Aug. Heiswald, Joh. Heimvere, Richard
Heiswald, Johannes Hendrikson, August Hend-
rikson, H. Herodes, J. Hiib, Bernhard Hinder-
rea, Karl Holzmeier, E. Jaason, Edgar Ja-
kobsen, J. James, Martin Janson, J. Jensen,
Hans Jilberg, Karl Jilme, Harald Jhoes,
Frieda Joa, Edgar Johanson, Jaan Johan-
son, Ella Jung, L. Jwanon, Harry Joelcht,
F. Kaasik, P. Kadaja, Jaanus Kait, Walter
Kallas, J. Kallits, W. Kandelin, Elmar Karo-

lin, Oskar Karu, Lucie Kasberg, Friedrich
Kalt, Verni Keppo, Th. Kerus, Anna Keero,
Peeter Kinnas, Karl Kirsch, Artur Kinnob,
Herbert Kitchleseldt, A. Kiimann, Woldemar
Klaus, Konstantin Klaus, Lembit Klemmer,
Ewald Kodak, Heimar Kopler, Alfons Konga,
J. Kotjar, Maria Kots, Arnold Kowits, Ar-
tur Kool, Joh. Kreef, Victor Kreesel, Ernst
Kritt, Ed. Kruus, Hilda Kruusil, Friedrich
Krug, Heinrich Krwon, Rudolf Kuusikand,
Heidi Kuuse, A. Kuusil, J. Kuusimann, Jaan
Kuusemets, Hilda Kämer, J. Kütt, Jüri
Laas, J. Laul, Erich Laasik, J. Laretei, K. Lei-
lop, Rudolf Leinberg, Emil Leote, Senta Lep-
mann, Oswald Lepp, Aleksander Limberg,
Ernst Lind, J. Lind, Linda Liska, Lydia Lo-
ginowa, Ed. Loop, A. Lora, S. Loorberg, E-
mar Lomp, A. Luhatooder, Elmar Luikmel,
Harald Lutmann, Lydia Lust, August Maa-
ling, Joh. Maasikas, Edgar Masing, Bern-
hard Matijssen, Rob. Maurer, Rita Mandel,
Erna Martini, Ferdinand Mäksman, Anton
Matso, Helmi Masing, P. Martinson, Irene
Martini, Otto Mamber, J. Malt, E. Maltow,
Helmi Meel, Hella Melkas, Toomas Meindof,
Hilda Mitnits, Joh. Wilder, Johannes Mik-
ler, Karl Morberg, Jaanus Moiser, Irma
Moode, Woldemar Muht, Amanda Munna,
Ellen Mähking, S. Mäge, Ernst Määrsepp,
Martha Mürtel, S. Naber, A. Neare, Ewald
Nemwalz, S. Nigols, Paul Nill, E. Nömmig,
Ed. Ohmann, E. Olbrei, Robert Pahw, Carl
Pajowidil, Paula Palmbach, Friedrich Pat-

ÕMBLUSMASINAID,
KUDUMISMASINAID,
JALGRATAID, ÕHU-
KUMME ja MANTLID,
KOORELAHUTAIAID,
PÖLLUTÖÖMASINAID

JA KÕIGILE TÄHEN-
DATUD MASINATELE
TAGAVARA OSAS D
S O O V I T A B

KR. SAAR & Ko.

TÄNAVUSEL
TALLINNA
PÖLLUMAJANDUSL.
NÄITUSEL SAIVAD
MEIE ÕMBLUSMASINAD
KÕRG. AUH., S. KULD AURAH
TALLINNAS
VIRUVÄRAVA PUIESTEEL 27
TARTUS
RAATUSE TÄNAVAL Nr. 2
RAKVERES
-- PEETERBURI TÄNAVAL --
JÕHVIS
**** TURUPLATSIL ****

TEAATRI-
KIRJANDUSE
KESKLA DU
VILJANDIS

H. LEOKE

Nimekirjad
hinnatal

Address: LEOKE
VILJANDI - Kõnetr. 66

Esitus Tallinna linna ja
Harju maakonna jaoks
K-ü. «ARENG» Tallinn
Niguliste tän. 16 Kõnetr. 12-53

Kõnetraat 17-54

MEESTERAHVA
RÄTSEPAÄRI

Kõnetraat 17-54

M. ANDREESEN

TALLINN

Rataskaevu tän. 14/4

TALLINN

Rataskaevu tän. 14/4

Teadustan oma austatud tellijatele, et kõik talve hooajaks
tarvilikud riided — umbes 240 mustrit on kohale jõudnud

Ajakirja «Romaan» Hind 40.— marka

jõulu

number

ilmub varakult enne jõulu ja annab kaasandena
.... 1922 a. «ROMAAN'i» täieliku sisu

Wõrukaela päewaroomat

Meil laitjaid palju, tegijaid kuid wähe,
ja see on kõige, kõige paha juur,
sest nimelt see, kes wistiski on suur,
meil kaitaga saab ruttu patju pähe.

Üks irin, urin läidab meie koda
ja kiidusõna kuulab waewalt kõrw;
meil mulli ajab must ja haisew tõrw
ja wehib, walgub ainult teraw oda.

Sa tagajärg? Sa need, kel oskust, andi,
tõõ peale juba lööwad käega,
sest meie arwustuswäega
neid liiga ränka wõitlusesse pandi.

On's ime siis, et põld meil jäämas sõõti?
Ei keegi taha tõrwa jaada ju...
Weel ainult mõnda, kellel suurem juu,
ja harwa ajamas näed waewast wõõti...

Et ei iialgi ja ununeks —
inimeste südamesse seks
raiu tegudega raudne sammas:
jõuetu see kakkal ajahammas!

Õõit juured erafonnalehed
meil maadlesid kui wägimehed
siin kalli walitjuse pärast,
ja terwe ilm see rõffas kääst.

Üks süüdi ajas teise kaela,
üks teisel keerutas ju paela,
kuid wiimaks tuli tunnistada:
kõõr läheb jälle endist rada.

Mis basu on küll jaadud kääst?
Eks seda saa me näha pärast,
mis kule walitjus teeb tõõda,
kui mõni aeg ju läinud mõõda...

Küüd kull on jaanud kuningaks,
et maa kõõit kanu kasmataks
ja iga kana selgelt teaks,
mis tegema ta riigis peaks.

Nüüd iga kana nagu nirk
siin munema meil olgu wirk;
et palju mune saaks me riik,
meil käärmest käigu kuletiik.

Kui kanad hästi peame
ja munad wälja weame,
siis tuleb hinge kule ust
ja jüdamest meil kaob kull.

Nad laulawad omast walust
ja oma noorus-east,
nad laulawad murest ja waewast,
kõõit wõõrinal loewad peast.

Kuid ijamaa murest ja walust
ei laula nad iialgi,
ei te ma walu ja mure
nad taha tundagi!

Suurtes meredes on juured kalad,
elewantidel on paksud jalad,
Eesti mehel alles wäike onn,
aga seda suurem on ta tuntud jonn!

Suurtel meestel ifka juured päewad,
wäiksed mehed walupäemi näewad,
juure mehe lõua all on lott,
wäiksel käes lepp ja seljas kott.

Suured erafonnad wõidumehed,
juured lehed erafonnalehed,
wäiksed kiratsewad, loetud nad wähe;
juured ajawad neil päitset pähe!

Romaan

N° 17

Ilmuub igaks 1. ja 15. kuupäevaks.

1922

Lutsiferi film.

Norra kirjaniku Deire Richter-Frich'i romaan.

5

Fjeld ei julenud pikale tevastõiele ligineda, sest et see alataja kardetavalt edasi-tagasi õõtsus. Ta mõitles hirmuga filmapilgu peale, mil pall Norra kaljustiku kohale jõudis ja ta inimlik ankur vastu kaljuid põrkas.

Jal polnud Fjeldile nii palju külma meid tarvis, kui nüüd ja lähemal tunnil.

Tuul jäi endiseks ja kompas tähenudas otsekohe idasse. Oh oli selge ja vähivabaade hea. Sügaval oma all nägi ta pisikest tompu trossgudel — see oli suur Ameerika reisijatelaev — ja pisut merepoole näitas ennast üks suur sõjalaev — kui walge plekk.

Ja seal — umbes kaks tundi pärast ülestõusu, tertsis Norra rand filmapiiril esile. Need olid Kõhise kõrged mäed oma lumise äärega. Seal oli Alfira, mis kest moogude wahtu se jä, nagu ruskas, ja seal seisis nagu peen, walge kriips Hvidinsö maja.

Aga kaugemal all libises Jäderi lagendil. nagu määratu kulbroheline maip. Oh, tal oli õnne! Nad tüüriksid Jäderi lagendiku poole. Paljude aastate eest oli Trygve Gran kui esimene Põhjamere lendur sel liivalagendikul maandunud.

Nüüd oli tarvis tegutseda.

Pallil ei näinud mõtetki olawat maanduda. Wastuoksa. Näis, nagu oleks ta tahtnud ilse Norra — Noorimaale lennata. Seft nüüd oli ta waba ja wõis mängu alles alustada!

Fjeld, kes kiirust wähenanud, et seltsil'jeft mitte kaugelt jattuda, tõusis nüüd umbes jra meetrit teina kohale, wõttis revolwri ja põmutas terve magastini kollase eluka peale tüjjaks.

Aga paistis, nagu oleks pall paugud mtha raputanud. Maa lähenes ja lähenes, kuna Fjeld wallatut palli browningiga bombardeeris. Kuid nägi meeheheitel, et pall ei mõienudki reageerida ja Jäderi pehmele liivaga-gendikule lastuda.

Seal langes ta pilk peenele raudlatile, m's nähtawasti masina juurde kuulus ja aeroplanni põhjale unustatud. Selle kahmas ta ja wirtas suure hooga alla pallile. See aitas. Suur lõhe jäi palli jisse aegutama.

Pall näis äkki raskets ja laisaks jääwat. Ta küljed hakkasid lortsuma. Ta ei olnud enam nii ämmargune kui enne.

Näis, nagu oleks kalle wäsimuse uimastus peale tulnud. Ta ei igatsenud enam revolwrijooni ja lõbu, waid soowis äkki rahu. Hingest näis tal puudus tulewat, ta roomas alla mra poole — mitte ruttu, aga ühtlasel libisewal lennul. Jkka lähemale tuli maa. Fjeld, kel palju tööd, nägi ju murdlaineid. Ta oli prii elu lõpetanud, — kui ta nüüd aga liig ruttu ei maandunud!

Ohmatades nägi ta, kuibas pragu pallis ikka suuremaks ja suuremaks wenis, kuna ta ruttu alla lastus. Minult weel paarjada meetrit puudus ja pall kukus murdlaintesse.

Aga ta kukus ja kukus, ja filmapilgul, mil Fjeld randa maandus, nägi ta kotti kaldalt umbes saja meetri kaugusel otsekohe murdlaintesse kastumat.

Nii oli kõik asjatu olnud!

Aga ei . . . suuremal pallil näis-oma sõitja vastu weel olawat teatud autunne. Ta tegi wiimse auja nõkku, tõmbas kotti üle määratute laimteharjade ja kõrwale sinna poole, kus Fjeld, nuga käes, ootas, et katki lõigata kott, millega kott traatkõie külge seotud.

Pall meeres kallast mööda edasi ja warises siis täitja koku.

Fjeld aga wõttis, põnewusest warisehes, kotti õlale ja ruttas üles wäikse maja poole, kus teda wõttis tolliametnik, kes ta koormat umbusaldusega filmitjes.

„Du Teil tolli alla kuulwat kaup?“ küsis ta.

„Kust mina seda tean.“

„Mis seal siis on?“

„Zuimene.“

Ja wäriljeweate kätega wabaastas doktor Fjeld nahtriimad, mis fotti koos hoidsid.

31.

Tolliametniku majakeses.

Norra tolliametnik Soles malwas alati piiritule asjus. See elustaw märjute oli keeluseadu'e tagajärjel Norra rahwale otje taewarriks jaanud. Kuna weeteed kinni olid, katjuti jeda õhuteel sisse tuua. Ja nüüd sadas piiritult taewast nagu mannat. Suurtes waatides ja huurtes fastides. Teda leiti igalt poolt. Ja tolliametnikkudel oli palju tööd.

Moh — Jäderi tolliametnik uskus, et siin salajase piiritujeweoga tegemist on, olgugi, et niijugused koormad muidu harilikult õõjel tulid. Ja oli jellepärast wäga imestunud, kuuldes, et kotis inimene peitus.

Glamad inimesed on harilikult tollist wabad, aga kuidas oli lugu jurnutega? Sellepärast awaldas ta ses juhtes kahtlust.

Kuid juur wahariideis mees ei wastanud ta küsimusele, waid kummardas koti kohal.

Mis see oli? . . .

Tolliametnik oleks ehmatujes peaaegu kukkunud, sest awatawast kottist waatas wälja naisterahwa nägu. See oli kahwatanud, finnieste filmadega, aga ilus, suurte juustega. Mii ilusat neiu ei olnud tolliametnik Stavangeris ja selle ümbruses meel tiial näinud.

„Surnud?“ küsis ta wabijewa häälega.

Fjeld ei wastanud. Tal oli kiire. Ja tolliametnik jäi ammuli juuga wahtima, kui keha kottist wälja tuli ja ta nägi, et sel ainult õhute õõsärk seisjas oli.

„Mks willane rätik!“ komandas wõõras.

Tolliametnik tõi jelle ja silmitjes huwiga, kuidas lendur keha selle sisse määsis ja jeda siis maad mõõda edasi-tagasi hakkas weeretama.

„Konjafit!“ hüendas suur mees.

Tolliametnik hakkas, seijutorwa tõsibusest hoolimata, naerma.

„Rõle — amellikult!“

„Siis tooge teda mulle — mitteamellikult!“

Seadusemalwur wiwitas pijut. Siis astus ta pörandasolema luugi juurde ja pistis pea telbrisje. Otsis ja otsis teiste pudelite hulgaft, kuni ühe tolmunud pudeli päewawalgele tõi.

„Bisquet Dubouche Imperial, kolme tähega“, luges ta uhkesti.

Wõõras tegi, nagu ei oleks midagi kuulnud, murdis pudelikäela katki ja tilgutaw mõned tilgad naisterahwale suhu; siis hõõrus ta

weel ta nagu kallil wedelikuga ja ajas enda naerataides püsti.

„Ujun, et ta läbi teeb“, ütles ta ja raputas äkki imestanud tolliametniku kätt.

Sellejärele palus ta klaasi, walas jelle täis ja tühjendas ühe lonkfuga.

„Kust Te jeda teadsite, et see minu armsam konjaf on?“ küsis ta.

Tolliametnik naeratas kohmetult.

„Lõhtne juhust“, ütles ta. „Wäike rest konfiskeeritud koormast — arstirohuks wõi milleks muidu joowite.“

„Mõistan — kas olete mõnikord ka mõne naisterahwa kleidi jarnaje asja konfiskeerinud?“

„Ei“, wastas tolliametnik, „aga jeda mõib ju Stavangerist jaada. Kaugel see siit ei ole. Aga waadake — daam awab filmad.“

Fjeld noogutas pead.

„See on korras“, ütles ta. „Kuid wähe-malt pool tundi lähneb weel aega, enne kui ta aju tööle hakkab. Ei ole naljaasi õhupalli all kõlkuda. See waewab inimest, eriti kui sõit mitu tundi kestab.“

Kuid seeford oli Fjeld ehtarwamijses. Seda nägi ta koke Jhabella selgest, ahastawast pilgust. Jhabella tahtis midagi ütelda, kuid ei jaanud sõna juust wälja, aga ta teadwus oli jälle täielik. Hirn ta sügamates, mustades filmades kaswas, täpiline puna ilmus ta palgele.

Fjeld kummardas ta kohale ja silitas rahus-tawalt ta otjaesist.

„Teie ei tarwitje enam midagi karta“, ütles ta. „Hädaoht on möõda. See oli raske reis. Aga Teie kannatasite ta hästi wälja.“

Noor daam katjus üles tõusta, wajas aga wäsinult tagasi. Meeleheitlikult raputas ta pead.

„Midagi waewab teda“, ümises Fjeld. „Mingijugune mälestus wõi hirm, mis aga õhufõiduga ühenduses ei ole.“

„Wõin ma Teie heaks midagi teha?“ küsis ta waljusti ja andis talle jälle weidi konjafit. „Teie teate ju, et nüüd warjul olete ja arind mõite usaldada.“

Jhabella kahmas ta käest kinni ja surus jeda tõwasti. Sügaw, korijew oigamine tuli tal rinnast. Aga näitas, nagu oleksid ta keel ja kurt halwatuud olnud, ning ei oleks juutnud sõnu teha, sõnu ütelda, hirmusõnu, mis tal huultel seisid.

Tolliametnik läks majakesest wäikelt wälja.

„Tellin telefoni läbi mõned naisterahwasjad“, ütles ta läwel. „Minu pruut on umbes sama suur ja teenib moodimagastinit. Palun, et ta oma spordikleidi mootorrattaga siia jaadab. See on kõige parem.“

Fjeld andis talle oma rahakoti.

„Teie olete üks mees“, ütles ta. „Korraldage see asi oma heaksarvamist mööda. Mina jään siia. Andke pall kellegile ära. See on Briti riigi omandus. Peale selle muretsege mulle mu aeroplaani tarvis veel 150 liitrit bensiini.“

Mõned minutid möödusid. Sjabella Duncan oli filmad sulgunud. Siis ajas ta end äkki istukile ja waatas toas kohkudes ringi.

„Pean ruttama“, ütles ta kohutawalt jelgesti. „Mu isa nälgib, mu waene isa. Ta ootab mind. Halastage — sõidame ruttu tagasi Londoni.“

„Meie wiibime praegu Norramaal“, ütles Sjeld tasakesti.

Aga Sjabella kuulis seda ja karjatas kõledasti.

Siis langes ta uuesti mineestusse.

32.

Seltstonna hundid.

Sündikalistlikkude kurjategijate laudkonna kohwiku kelbris, Sohos, seisis wäike tuba, mida kõige sügawamate jaladüste jaoks tarwitati. Tema ainjateks mööbliteks olid whiskywaadid ja wäikesed konjakiankrud, mida tarbekorral istumiseks tarwitati.

Kõrtsimees käis poolpimedas, ainult wäike juhtsulambiga valgustatud ruumis lähku ringi. Ta pani paari pudelit whisky ühes klaasidega waatidele. Nagu paljudel teistelgi kõrtsimeestel, oli tal wiifis endaga tasakesti juttu ajada.

„Olen uudishimulik, mis küll Charles Brooktonil wiga on“, ümises ta. „Tema ei ole enam asja. Arwatawasti tüdrukü pärast — Duncani pärast. Arwastab kui papagoi. Wõi ajawad tal surmajuhumised pea segi. Ujun, et kardan ka oma elu pärast.“

Mees raputas pead ja pani ka paari joodapudelit waatidele.

„Wiletsad kurjategijad need meie päewil“, jatkas ta. „Waremalt ei olnud ideedega asja, aeti ainult asju. Müüd tarwis kuretegu ka wõimalikult p e e n e l t teha. Seda põhjendatakse lobaga ja kõnebega. Müüd käiake ringi, anarhismi katelismus kaenlas, ja tehta ise kõik seaduse ja paragrahwide järele. Ei, siis olid Saimler ja Delma hoopis teised mehed. Ja wana Jaap von Gushman. Ahi lõpetas sellega. et endid laseme ümber riitida ja palwanajasid hakkame ehitama.“

Kõrtsimees urises edasi. Siis koputati, ja neli meest astusid Brooktoni juhatusel tuppa. Nad nägid wälja kahwatud ja murelikud, wälja arwatud Jim Frajer, kes wahina ukse ette seisma jäi ja enesele kobe klaasi wiina täis wäljas ning kõrist alla wistas.

„On kõik korras?“ küsis Brookton. „Eilsest jaadit ei ole midagi uudist?“

„Ei“, wastas kõrtsimees alistuwalt. „Minult, et politsei wäikse Maaksi asjus siin oli. Ka Burns. Ta küsis sinu järele.“

Brookton kehitas õlgu. Ta nägi wälja nagu inimene, kes kaua haige olnud, põsed au-gus ja filmad täis tuld, nagu palawikus.

Lehtis wäike waheaeg. Kuuldi ainult klaaside kõlminat.

„Minult üks asi on veel teha“, ütles ta; „meie peame tegutsema, enne kui kõik paremad mehed kaotame. Raske käsi lajub meie peal ja seekord mitte seadusekäsi. Üksteise järele surewad meie mehed. Meid liialtse meie oma sõjariistadega . . . Ssegi politsei ei suuda meid kaitsta.“

„Kutsusin teid täna siia, sest et müüd tingimata peame tegutsema“, jatkas ta. „Meesleheite filmarill on kões. Peame kõik tarautused kõrwale jätma. Ruumi on müüd ainult veel terrorile . . .“

„Tubli!“ urises kõrtsimees.

„Sellepärast kutsusin sinu, Kornitski. ja sinu, Zimmermann. Teie oskate midagi. Tunnete punase surwe wõimu, werijõudu. Sina, Kornitski, olid tšaar Nikolai kammile juures, ja sina, Zimmermann, juhtisid Moskwas juurt materdamist. Jial ei ole kommunistidel olnud werisemaid teeniiaid. Kui ma õieti mäletan, olid sina, Kornitski, see, kes ka tšaari sugulajega, suurwürstiaqa, waljusti ümber käisid . . .“

„Wõikasin tal nina ja kõrwad maha, ja Lewin raius tal käd ja jalad. Ta suri selle operatsioonil tagajärjel.“

„Ara seda nii waljusti ütle“, hoiatas Brookton. „Sest suurwürst elab alles. Ja mitte kangel — siin, Londonis.“

Kornitski tõusis tahtmatult üles.

„Wõimata!“ ümises ta.

„Sa tead, mis Lewiniga sündis“, jatkas Brookton halastuseta. „Ta leiti ühel päewal surnult ühelt Londoni sillalt. Kas tead ka, kes ta tappis?“

„Ei.“

„Noh, suurwürsti tütar, kes meie selttimees oli. Sa tunned teda. Ja wõib endale õnne soowida, et ja ju waremalt nii awameelne ei olnud ja lugu ninast ja kõrwadest ei rääkinud. Muidu ei oleks ju elu wõhematti paberirubla wäärt olnud. Said aru?“

„Kes ta on?“ küsis Kornitski tumedalt.

„Parem küsi, kes ta oli“, ütles Brookton wärisewa häälega. „Jim Frajer ja mina lahkusime taft täna hommikul ja tema lahkus kaheksakümne tunni eest siit maalt ja — elust. Eks, Jim?“

Mulatt nokutas pead.

„Ja suurväärst?“ küsis Korniitiski karedasti. „See wana wraak ei huwita mind“, wastas Brookton. „Tema ei hammusta enam.“

Korniitiski hakkas teregemini hingama. Nagu kõik werejanulijad inimesed, oli ta loomu poolest arg. Ja armastas elu üle kõige.

„Aga kuidas asi ka oleks“, jatkas Brookton ärewalt, „meid on wiimajal ajal kuri saatust tabanud. Tuundmata sõjariist notib meie mehi. Müüd on meie aeg tulnud. Tarwis lahingut liita. Homme õhul koguvad meie sõbrad Hampsteadi suurde saali. Aga ainult õiged ja agarad mehed. Jga rahwa liikmed, enamasti need, kes ju kõik on kaaja teinud. Waadake, et mõni nuuskur jisse ei pääse. Sest nüüd tuleb kõige suuremas linnas hirmuwalitsus maksama wanna. Meie nuuskurid saadame laiali. Nädala pärast kuulutame wabariigi wälja . . . Sõjariistu on meil küllalt ja kodanlikud parteid on omamahal tüüsis. Ja nüüd kuulge minu plaani.“

Ta kummardas ettepoole ja hakkas sõistama. Teised kuulajad, hambad irewile, nagu rohulaeandiku hündid, kellele kewade jälle raswaseid juutäisi töötab.

33.

Brooklandi raudteel.

Ühel hilisil õhupoolikul sõitis üks aeroplaan Brooklandi raudtee poole. Suure lennuplatši inspektor seisis barajasti seal ja rääkis ühe herroaga Scotland Yardist, kes oli tulnud kuulama, kas mõni lennuk põhema joofful wabest üht walitsuse aeroplaani ei oleks näinud. mis ühest sõnamõne lennukurist Edinburghi ligidalt õige taladuslikul wiisil ära kadunud.

Detektiiv oli barajasti asja seletamas, mis naan waras wälja nägi wõi mõne hullu poolt oli korda kaadetud.

„Ta lendas idanool“, ütles ta. „Aga see oli kindlasti ainult filmakirjaks. Sest ega's ta ometi Norramoale ei sõitnud. Waaana lugu: pall ja aeroplaan ühel päewal kadunud.“

Inspektor ei wastanud. Ta silmitses kiikri abil hooltsa monoplaani, mis nähtawasti tahkis moanduda.

„Ni see Handlen Mare Macer?“ küsis ta.

„Jah. Kus modell kättidele.“

„Sealt ta tuleb“, seletas inspektor rahulikult. „Miiwanseid meil palju ei ole.“

Detektiivil sai heameel.

„See on õnn“, ütles ta. „Teie aitate mind ometi wõaenejat ja warast finni mõtta?“

„Seameelega. Lubage, et lähen ja oma rewolwri toon.“

Näitas, nagu oleks wäijel monoplaanil paha jüdametunnistus. Julgel liuglennul

pööras ta kurji maa poole, üsna jelle koha ligidale, kus sõjariistus mehed wotafid.

„Ta tunneb asja“, ütles inspektor, kästi rewolwri küljes. „Kahtlemata mõni kardetan pois!“

Kuid neile ei jäänud mõtete wahetamiseks palju aega, sest ühelaega masin tantjis juba murul, waewalt wiiskimmend meetrit herwaest kaugel.

Need tegutsesid ruttu ja agarasti. Silmapilgul, mis lennuk peatus, kahmas inspektor juba kiitwast ja detektiiv tüürist finni.

Lendur aga ei hoolinud neist palju. Ta hüppas masinalt maha ja aitas ühe noore, kahwatu naiskerahwa tähelepänija kohalt wälja.

„Kuidas tunnete terwise olewat?“ küsis ta.

„Palju parem“, oli neuu wastus. Aga nende liigutused ilmutasid suurt ruttu, mida detektiiv walesti mõistis. Siin tuli ruttu tegutseda. Ta pani käe juure mehe õlale.

„Seaduje nimel, wangistan ma Teid“, ütles ta autoriteetlikult.

Lendur pööris pijut tema poole.

„Lollus“, ütles mees lühidalt. „Kas wõite mulle auto muretseada?“

Detektiiv silmitses üllatult esiti teda, siis daami.

„See on walitsuje aeroplaan“, ütles ta karedasti. „See warastati ära. Kuidas tahate seda seletada?“

Mees waatas talle esimest korda näkku. Ja ta silmist tuli teraw wälk, mis detektiivi kohmetus tegi. Jah, see oli wiististi kardetan mees, ja ametnik kobas rewolwrit. Inspektor, kes samas armamises, oli oma juba wälja wõtnud.

„Kes Te olete?“ küsis detektiiv, seeford kabe rewolwri sõud hääles. „Ja kuidas seletate riigiwaranduje wargust?“

„Mul pole seletusteandmiseks aega“, oli lenduri wastus. „Ja ma annan Teile nõu, jätke rewolwrid rahule, isegi kui, nagu näen, Scotland Yardist olete. Mr. Redpath on minu sõber ja ta ei armasta, kui ta mehed lollust teewad . . . Kas telefoneerite nüüd auto? Wõite ju kaaja tulla. Herru inspektor on seni nii lahke ja waatab masina läbi, et näha, kas ta korras on . . . Minu nimi on doktor Jonas Fjeld.“

Detektiiv lastis käe rewolwripära küljest koha lahti. Ta oli oma ametis küll alles noor, aga Fjeldi nimel oli kaua aastaid Scotland Yardis hea kõla. Seal räägiti temast muinasloolisi asju. Ja ta teadis, et Fjeld ta ülema, kõikwägewa mr. Redpathi, sõber oli.

„Siis palun wabandust“, ütles ta ruttu ja liikkas imestanud inspektori rewolwri kõrwale. „Teie saate aru, et asi kahtlane oli, ja mul polnud weel ar . . . Kas nägite wabest üht halli autot?“

Tjeld naeratas.

„Nägin. Mul on kiire. Ja puutub jeda daami. Tõbban Scotland Yardiga koos. Teie tutele kui tutjutud. Mulle on meest tarwis...“

Detektiiv jooksis ju telefoneerima. Tolmu- pitu keerles ta taga.

Inspektor pani käe aupaklikult mütti äärde.

„See oli siis elitus“, ütles ta wabandades.

„Kuidas keegi arwab. Aga aeroplaani warkastajin ma ometi.“

„Mis?“ naeris inspektor juhmilt.

„Kas tahate mulle meelehead teha?“ jatkas

Tjeld. „Telegrafeerige Burnt Islandi lennu- platstile ja teatage, et doktor Tjeld õhupalli Norramaal, Jäderis, finni püüdnud ja et see efsimeje laewaga, arwatawahti homme, New- castlesje jõuab. Et ta aeroplaan siin terwe on ja hommikul Burnt Islandi lendab. Kas mu- retjete jeks ühe mehe? Siin on jada nae... Glage hästi!“

Doktor Tjeld ei oodanud üllatatud inspek- torilt wastust, wõttis kahwatu daami käealt finni ja ruttas minema. Detektiiv oli ruttu töötanud, auto oli juba kohal.

„Kuhu?“ küsis juht.

„Wälja, Hampsteadi, jelge aadressi annan Teile hiljem. Aga sõitke ruttu. Iga minut on kallis.“

„Mu isa, mu waene isa“, ümises noor daam ja peitis näo käte wahjele.

34.

Haige wanamees.

ato peatus Hampsteadis, juure üirikajar- mu ees. Maja, milles peaaegu ainult wäiksed käsitöölised elasid ja kus treppidel alati lajas lastekija ja naistekloba. Kuid ülewal katuse- lambris walitjes waihus. Sinna wali jutu- kemin ja nutuwirin ei kostnud.

Seft kõik teadid, et seal ülewal elas üks haige wanamees, keda weel keegi ei olnud näi- nud. Ja mida kõrgemale mindi, jeda tasemini ja rahulikumalt räägiti.

Midagi jaladusliku ümbritjes jeda üürnik- ku, kes ial oma toast ei lahkunud ja kellegiga ei rääkinud, peale ühe noore daami, kes iga- päew korwiga tuli ja ise lufus ufje arwas. Mõ- niford oli üks wõit teine poijijõmpstikas treppist ülles hiilinud, et sel puhul teada jaada, mis seal sees õieti jündis. Aga keegi ei teadnud siis muud jutustada, kui jeda, et mõõras daam haigele ühes tundmata keeles midagi olla ette lugenud. Ja kuna wõtmeauk finni kaetud, siis ei teadnud keegi ka, misjugune see üürnik wälja nägi.

Minus hing, kes pijut enam teadis, oli wä- rawamees. Tema oli ford aastate eest haige

wasta wõtnud, kui faks tööllist ta treppist ülles laadid. Aga et wanamehe nägu kaetud ja noor daam, kes wististi ta tütar, tõigi küsimiste peale wastuje annud, siis ei juutnud isegi wä- rawawaht naiste uudishimu waigistada. Ta teadis ainult, et üürniku nimi mr. Duncan oli, et üür täpipealt maksti ja haige tütar wähe juttu ajada armastas.

Seega oli siis asi jalajane ja jäi jelleks.

Aga nüüd tuli see auto wanamehe tütrega ja ühe mõõdra mehega, kes oma juuruje ja tuge- wuje poolest õige isearalik oli. Weel ial pol- nud juhtunud, et daam meesterahwa jeltis tuli, ja äritjelt ärtas wärawawahis jälle wana huwi ka ufekambri elaniku wastu. Pealegi, et tütar wahpeal mitu päewa oli tulemata jäänud.

Aga misjugune see daam nüüd wälja nägi? . . . Kandis imewoldilisi spordikleiti jügawale üle kõrwade tõmmatud mütsiga. Ta nägu oli jurmatahwatu ja ta filmad olid rahu- tud, nagu oleksid nad abi oisunud. Suur mees pidi teda autoft peaaegu wälja tõstma. Siis kistus ta enda lahki ja jooksis treppist ülles.

„Seal peab midagi olema jündinud“, ümi- jes wärawawaht ja lahkus õhates atna juureft. Miks ei pöördud tema poole?

Seni läksid tulijad ülles katuje alla. Wae- walt jatkas Tjeld daamile järele rutata.

Hingetult jehatas Jabella wiimats ufje ees ja jurus käe jidame peale.

„Kuidas ma kardan“, oigas ta, „kuidas ma kardan!“

Siis wajutas ta lingi maha. Üks oli lufus ja toas walitjes waihus.

„Wõit“, jofistas ta, „on mul kodu taskus. Mul polnud ju midagi jehjas. Meetud olgu Charles Brookton!“

„Murwane ufje lahki“, jeketas Tjeld ja- luf- les neu kõrwale. „See on tühi asi.“

Ta pani õla ufjele ja rõhus, kõike jõudu lokku wõttes. Prastatades kargas ufks lahki.

Jial ei junda Tjeld unustada nähtust, mis ta nüüd nägi. Walges, lahedas toas, mis nais- terahwa armastus ja hool jisse jeadnud, istus laial toolil, mida lihija mehhanismi abil ka woodiks wõis muuta, midagi, mis enam ini- mese jarnane ei olnud. Silmad olid kaks mus- ta koobast punaste äärtega, nina hirmus arm ja kõrwad kaks inetut, kottukisunud nahalappi.

Suu oli poolenisti lahki, nagu oleks ta wiimati weel üht nime jofistanud, ja käed, mis frampilikult toolitoest finni hoidid, olid täis toledaid tuleharwu ja kõwerad.

Ja ometi jehis jelle kurwa kaju kohal ise- laadiline üleuus, rahu ja resignatsioon, mis jehgesti ütles, et see inimene ford mees olnud.

Jabella oli läwale jehma jäänud. Waki- des. Meeleheitmine oli ta tarretanud.

„Surnud, surnud“, jostistas ta viimaks. Fjeld astus taht mööda ja kummardas wanamehe kohale.

„Ta on rahulikult uinunud“, ütles ta tavaliselt. „Kolme wõi nelja tunni eest. Ta oli wabatu kaniatamine, ta surm oli kerge.“

„Mälga surnud“, jostistas Fjabella. „Mälga!“ Ja ätti wajus ta tohtu, langes ija ette põlwili, wõttis ta teha ümbert finni ja hakkas ägedasti nutma. Müüd oli ta jälle naisterahwas.

Ja Fjeld ei ehtitanud teda, kuna ta surnuga ühes möödas teeles rääkis.

Äkitjelt tõusis ta. Ja tuli ta filmis kuitawat ta pijarad. Ta waatas Fjeldist mööda, ja ta filmad otstijid kedagi kaugusest, wihajet ja tagedait. Siis wõttis ta ühe rätiku ja kattis jurnu finni.

„Kas tahate mind aidata?“ küsis ta.

Fjeld noogutas pead.

„Siin pole enam midagi teha... Teie jaadate mind mu korterisse ja siis...“

„Siis?“

Neiu ei wästanud. Ja Fjeld ei oleks tarwitjenuid küsijadagi. Eest ta nägi midagi neiu pilgus, mida ta weel uial ühegi naije filmis polnuu näinud.

„Sellepärast, et ta Teid armastab.“

Fjabella waeris põlgawalt.

„Ta peab minu armastust tundma“, ütles ta peaaegu toorelt. „Ma lähen koosolekule“, jattas ta. „Meie peame sinna kuidagiwilsi iisje jaama.“

„Ee on wiht küll raske. Ma ei usugi, et koosolekust midagi wälja tuleb. Minu sõber Ralph Burns ajab selle luhra.“

Fjabella pani läe tema kästwarrele.

„Armas doktor Fjeld“, palus ta, „oleksin Teile igawesti tänulik, kui Teie politseile ei teata, kus koosolek peetatse. Ma tunnen politseijabeklubi Hampteadis. On ainult wäite jaal, aga Teie mõite kindel olla, et sinna homme õhtu Euroopa kõige wastikumad hulgujed fokku tulewad. Spartakismi ja kommunisti terwe wastik pära on neil päewil Londoni kogunud. Inimesjed, nagu Peters, Korni:ski, Wero ja Zimmermann. Do — kui lõik need mehed mul üks fõrdki käes oleksid — ühendatud ühijets taelats, mida mõits kirwe alla panna!.. Kuulge, doktor Fjeld, mul on oma plaan. Teie ei tohi mind talistada... Kas jaate aru, et mu waene ija kättematsumist karjub... kättematsumist ja itka jälle kättematsumist!..“

„Ee mõib aga ka Teie elu maksia,“ waidles Fjeld.

„Sel pole minu jaoks enam wäärtust,“ wastas neiu tõrjuwalt.

„Olen Teid wiimse kahükümnenelja tunni

jees tundma õppinud. Mul oleks walus, kui Teie sõprusest ilma jääksin.“

Kerge puna tõusis neiu kahwatanud palgele.

„Kuulge, doktor Fjeld,“ ütles ta pehmesti.

„Kui ma Teiega oleksin warem fokku juhtunud, mõib olla, et minagi oleksin uskunud, et elul weel mõni teine mõte on peale kättematsumise.“

Fjeld tõusis liigutatult üles.

„Elu peab meid lõpki,“ ütles ta. „Ta anab meile enam wiha kui armastust.“

Nad waitijid mõne minuti.

„Ma been, mis soowite,“ ütles Fjeld wiimaks. „Alga ainult ühel tingimisel. Näidake, et mind ujaldate. Tutustage mulle, kuidas Greyburni ja teised surmasite.“

Fjabella tõusis kohkudes üles.

„Teie teate seda siis?“

„Tean.“

35.

Wiiteistkümnne-aastane.

Fjabella Duncani wäikse maja ees Kensingtonis seisis üks wiiteistkümnne-aastane puuis ja tundis igawust. Ta seisis siin ja walwas, kas keegi maja wästu ei tunneks humi. Charles Brookton oli täpiperalne mees ja poisil oli aega. Wiiga juht tahtis teada jaada, kas Fjabella Duncanil kellegagi ühendust oleks.

Must pois ei olnud jenini ainustki hinge näinud. Ta oli todujänestega mänginud ja endale õuest mõned wäitjed wäärtujeta asjad omandanud. Etioja oli ta waga ettewaatlik olnud, aga tui teegi ei tulnu, jai ta walwamises uita närwiljemaks.

Ja nii jundis, et Fjabella Duncan ja Jonas Fjelo teda simapugal uilatajio, mil ta wõrujanest parajasti puuwis uuelaga torgata

Poisi paha jüdametunnistus oli selgesti näha. Ta kihendas kui põrwas, tui Fjelo tal tõrmust linni napjas ja ta maija wedas.

„Seda tarwis lähemalt numitjewa“, ütles Fjelo. Arwatamasti nuustur. Ja ei oleks juht hea, tui Brookton asjade praeguses seisulorras tuulers, et alguparaitjet torraldatud surmasjõit ule sõhjamere luhra länuu. Alga meil pole aega temaga jännata. On Teil mõni teher, tuhu ta wõisime ajetada.“

Ja pois wõtati poolpimedasje tehrisje, mille parhud muurid tõit rija lämmatajio. Mängimijets anti talle üks jänes taaja.

Kuna Fjabella tuppä läts teiji riideid jelga panema, tarwitas Fjeld telefoni. Ta lastis enoa Burnsiga ühendada, andis talle seijuforrast aru ja palus teda üht surnut Hampteadis maha matta lasta. Burns oli täis jüdidust. (Järgneb.)

Wanawarahaige.

Inglise kirjaniku Hugh Conway juustus.

Minu tutvus mr. Robert Headley'ga on pärit kujukilt oksjonilokaalist. Kuna olen ametita isik, mul palju aega ja wahetewahel rohkesti üleliigset raha on, siis on minu walmilaud huwi bric-a-brac i, i. o. wäikeste wanaaegiste kunstiasjade wastu; i. o. nõrkus, mis minu üle aitab nii mõnestki igawast tunnist ja mulle hoogu ja wõimalusi annab — raha, mida ma ehk muidu hahwematks otstarbeks ära kasutaksin — portjellaanikoguse mahutamiseks.

Headley ja mina olime oksjonijaalides paremad kliendid. Meie kohtamine üksteist seepärast jooftul igapäew, ja meie ühine asjaarmitus oli meie tutwuse põhjusel.

Headley oli suur, tugew, umbes 38-aastane mees, ning näis olewat põhjalik asjatundja kunstportjellatööde ja kõiges, mis sellega ühenduses. Ta korrigeeris siin-seal minu waateid, ei lubanud mul paaril korral järeletehtud asju osta, ja kuna kirglikule kogujale misli juuremat rõõmu ei walmista, kui oma warade näitamine isikule, kes neist weidi aru saab ja nende wäärtusi oskab hinnata, — ei kehtnud see laua, kui Headley minu oma juure palus.

„Tulge aga hästi wana, et meie lapid päewawalgel läbi wõiksime waadata; siis sõome ka minu juures“, lausus ta.

Headley maja asus Londoni ühes elegandis, kuigi mitte kõige elegandimas osas, wäike platši ääres. Headley termitas mind mu tulekul jüdamlikult ja põles, nagu näha, ihast, oma warandust näidata.

Ta oli ehk eksemplar sellest inimklassist, kes tuntud on „usina koguja“ nime all, ja selle kirg harulduste wastu ühtilugu wälja areneb haiguseks, — kuid ma pean ta üttema, et ta kogud teda digustasid tema uhtuses. Ma wawaksin lugejat, kes neist peenjustest misli ei tea, kui loetlesin kõik Saksi portjellaani, Sevies'i, Wedgewood'i, Bentley ja Manfingi nõude head omadused; ma ütlen ainult: et ma kogu imestusega waatlesin ja kadestust tundsin ta omamiku wastu.

Esimesed olid heamaitjeliselt selleks eriti walmistatud kappidesse paigutatud; — ja kogu mu wana kessel kütis minu tähelepanu Chelsea teesermis. Ta oli kehtkohaks ühes neist kappidest, ja wähenäärtslikud asjad täitsid ta ümbruse; nagu walitseja seisus ta leset alandlikka alamaid. Kui isegi kõrwale jätta juurepärased siin-walged kaunistused, talliwäärse kuldamise ja kunstipäraste maaltöö —

oli see serwis juba oma täisarwulikkuse tõttu tõrgewäärtuslik.

Headley näis rõõmu tundwat minu imestusest ja tähendas naeratades: „Teie, kes Teie ise koguja olete — ei imesta wist mitte, kui ma Teile ütlen, et ma kogu oma eluõnne taolule olen pannud, et jeda serwiisi täiendada.“

Ma naerisin, sest arwasin, et ta ehk naljatab, ning wastasin: „Mii taugele mina küll ei läheks, aga olen weendumud, et see mu eluõnne täiendaks, kui ma jääraja serwiisi omanik wõiksin olla.“

„See oleks igati hega nii. Waadake ainult maaltööd, kuldamist, wormi ja wärwi! Ja kas Teie ei tunne materjaali headust“, lijas ta juure, kuna ta teekannu selle jammetiga wõnderdatud etuist wõttis ja õrnalt wastu rinda juras. „Meie mõlemad, Teie ja mina, saatsime isegi pimebaks aru, et see on Chelsea-portjellaan.“

„Kus kohalt olete selle serwiisi omandanud?“

„Minu pärast olid algul ainult teekann, juhfrutoos ja neli pealis- ning alustassi“, wastas ta. „Need pärjisin emalt. Ülejäänud oja eest oleks ma peaaegu pidanud liig suurt hindu maksma, nagu juba nimetasin. Ma jutustan Teile selle loo, kui Teie jeda soowite — pärast lauda.“

Suwine õhtupoolik kadus mana portjellaani juures kiiresti äest; kell 7 kutsuti meid lauda.

Mrs. Headley's õppisin tundma armastuswäärse, iluja, noore, umbes 28-aastase daami. Ta termitas mind sõbralikult, ja sõbmaeg läks lõbujalt mööda. Meie sõime waradelt hommikumaa-taldrikutelt; lufikad ja joolatoosid olid pärit kuninganna Anna ajast, klaasnõud olid wanast Wenetsiast. Headley'l oli peen maitse, ja nähtawasti ei puudunud tal ka raha oma maitse rahuldamiseks.

Kui Mrs. Headley üles tõusis, palus ta meid, mitte liialt kauaks weini juure jääda, waid mõtelda, et tema täitja üksi on.

„Mr. Headley lubas mulle jutustada loo oma Chelsea-portjellaanist teesermiisi kohta, kuid ma palun teda tekkunud asjaoludel, jeda wõimalikult lühidalt teha“, wastasin mina.

„Ma ei annaks talle jeda kunagi and te, kui ta jeda tõesti teeks — jesi häbi pärast ei julgeks ma end enam kellegile näidata!“ lausus ta naerdes.

„Armas laps, meie sõber Burke on koguja,

jamuti kui mina, ja saab minu nõrkustest aru. Ma ei mõtlekski jeda lugu mõnele rääkida, kes jellest aru ei saa, kes ei ostate tungida teise tundeilma."

Kui üks finni oli läinud minu iluja pere-
naitje järel, täitsin ma oma ilusaltvormitud
klaasi Vajitte'iga ja ootasin uudishimuga luba-
tud jutustust.

Headley algas:

"Muidugi tõlab kogu lugu praegu väga
naljakalt ja ma iegi võin ta üle praegu puht-
südamiliselt naerda, kuid tookord, kui ta juh-
tus — olin ma ta juures furnitöörine. See oja
Chelsea-fermiisi, mis mul oli — oli päritud
emalt; tema oli ta pärinud isalt — edasi ei
teatud fermitööst midagi. Kui ma alles kogu-
mishaitseis jäin, oli see pärandus loomulikult
kehtkohaks, mille ümber gruppeerisid uued os-
tud; teda imestati ja mind tadeštati. Mul
oli juba kauniste kogu olemas ja mind hatati
juba ostjana meele tuletama. Ühel päeval
ilmus minu juure keegi antikviteetide-
kaupmees, et mõnda väikest asjatešt näidata,
mis ta promintšis ostnud; mina juhtisin muu-
jeas ta lähelepanu fermitööstle. Ta vaatles jeda
hoolikalt ja lausus: „See on tõesti imelik; ma
olen jelle fermitööst juure kuuluvaid osajid mõni
päew tagasi näha jäänud.“ Ma küüsin: kus, ja
ta teatas, need olla kellegi daami omanduses,
kes elas Kooli tänawal nr. 142. Kas neid ehk
osta jaoks? Ei, mingi hinna eest — muidu ei
ütleks ta mulle jeda enne, kui need asjad tema
käes. Ta oli lubanud daamile hiiglasumma,
aga miski ei juutnud daami peale mõju aval-
dada. Asjad olid päritud, ja kuna omanik
raha ei wajanud — polnud wähematki wõima-
lust asjade omandamiseks. Ta aadres: oli:
Miss Crofton, nr. 142, Kooli tänam.

"Noh, Burke, Teie jaate jellest aru, et minu
elu oli rikutud; ma olin nõus iga ohwriga, et
aga puuduwaid osajid kätte saada. Selles olin
kindel.

"Esimene tarmilik samm oli tutmunemine
portjellaaniga, et weenduda, kas kaupmees
mitte ešfinud pole; nii siis läksin mõne päewa
pärašt mišs Crofton'i juure. Oppišin temas
tundma armastuswäärse, sõbraliku, umbes 50-
aastase daami, kes nähtawasti väga lähedalt
elas. Olen alati jelles kindel olnud, et inimes-
tel, kel huwi portjellaani wastu — on omawa-
helijed jugulusjõidemed waimlisel alal; see oli
selgi puhul õige: waewalt olin seletanud mišs
Crofton'ile oma tuleku põhjuse, kui ta minu
kapi juure mišs, milles peitus warandus. Mu
usaldusmees oli õieti näinud. Mul oli tee-
kann, neli paari tassje ja suhkrukoos, mišs Crof-
ton'il koorekann, mõlemad koogitaldretud ja
tošinašt ülejäädud 8 paari tassje. Ülatatult ja
p'imestatult waatlesin neid fermitööstasid, tund-

sin aga ka kofe, et mulle kohustus peale on
pandud jeda laua lahushoituid perefonda jällegi
ügendada. Ma aimasin otjekofe, et minu
jarkš pole enam ilmas ei õnne ega rahu, jeni
kui kõik need ilusad liimed ei moodusta uuesti
terwitut, enne kui kõik on minu omanduses.

"Mišs Crofton ja mina olime peagi head
sõbrad, eriti weel jellest ajašt jaadik, kui ma
oma portjellaani ajalugu jälgides kindlasti:
oletada wõhtisin, et minu ema ja tema isa pere-
fond pidi lähedalt seotud olema mišs Crofton;
perefonnaga; wõib olla, olid nad koguni sugu-
lased. Pärast jelle tõstasja kindlastitegemist,
täwendasin nii õrnalt, kui juutjin, soowile, et
püüan portjellaani omandada; kuna ta aga
minu soowist nähtawasti aru ei tahtnud saada,
elin lõpuks jummitud awalikult küüsimä, kas ta
oma portjellaani ära ei müüks; ühtlasi andsin
teada, et ma ta eest iga hinda tahan maksta.
Nagu juba ette öeldud, ei olnud siin midagi
teha; ja nii istusin siis mina kinnise taewa-
akš ees, kuigi minu igatus nii lähedal oli.

"Siiski ei lakanud ma lootmašt. Tuleb
targalt tegutjeda ja oodata, ütlesin enesele
troostiks. Mja jookul jõuan kas kõwerikul wõi
õigel teel jõhile. Ešialgul tahan talle olla nii
meeldiv, kui iganes wõimalik, tahan jeda aus-
tada — wõib olla, juudan ehk kuidagi talle
abiškit olla, siis pehmendab tänutunne ta sü-
dame ja ma jaowatan jelle, mida igatjen. Sel
päewal ei juutnud ma miskit muud teha, kui
ainult jumalaga jätta oma armsa uue sugu-
lasega, nagu ma daami kawalal kombel nime-
tasjin; ühtlasi palusin luba — jälletulemijeks.

"See rõõmustats mind ikka, mr. Headley;
aga portjellaani asjus ei jaa me kunagi kokku
leppida; jeda pidage meeles", wastas ta naer-
des.

Kurwastatult läksin koju ja nägin kogu päe-
wa oma ees ainult kaheljat paari tassje, koore-
kannu ja mõlemaid koogitaldretuid.

"Wõtsin istet ja waatlesin pühalikus mee-
leolus oma osajid. Kui wiletjad nad olid! Siis
wõtsin ma nad üksikult wälja, korraldasin kapis
kõik teišti, nii et ruumi oleks nende asjade
jarkš, mille järele igatjes minu süda; kujutasin
omale ette, kui imeilus see wõiks olla, kui kõik
asjad jälle koos on.

"Kurwalt läksin woodi. Kapp, mis alles
hommikul oli tundunud täielikuna, oli minu
filmis tühi, wõi wähemalt tuntawalt tühi. Ko-
gu õõ nägin und mišs Crofton'ist ja ta portjel-
laanist, ja niipea kui olin sulenud filmad, oli
minu kui ausa inimese elu koguni lõpul. Ma
warastasjin fermitööst wist küll tošin jorda ja war-
jasjin jeda kõige wõimatumates kohtades. Lõ-
puks matsin ta maha, kuid 8 pealistasši arfakšid
ueele elule ja tulid, kuigi ma neid mullaga
püüdsin kinni katta — ikka uuesti päewawal-

gele, kus ma jeda kuidagi ei osanud arvata. Kuid teisiigi kuriteguisid jaatsin lorda, et aga portjellaani omandada. Ma kagistasin wana daami ära — piisfin wana portjellaani kotti — kuulfin siis äkki kija ja lärmi — teadfin, et mind taga aetakse, ja ei tohtinud ometi joosta, sest siis oleks purunenud kallid portjellaandnõud, mille eest ma oma hinge kuradile maha olin müünnud. Wõllastõskumise hädasoht näis vähem olemat kui hädasoht, et ühegi kalli pealistasji purustastfin.

„Sjegi siis, kui tuli hommik ja ma aru jain, et kõik õõsündmused olid unenägu — ei toonud see mulle kergendust. Ma ei suutnud enam rahulikult oma kogu ees istuda. Seal oli miski puudus, ja kogu täiendamine muul teel — ei pakkunud mulle enam mingi lõbu.

„Teie, kes Teie küll koguja olete, arwate, et ma naljatan; kuid kinnitan Teile, et see oli minu püha tõde. Ma kurnasin enese igatjuhes mijs Croftoni portjellaani järele ja tundfin, et kui minu soowi ei rahuldata, siis muutuwad mu unenäod kurbadeks tõijasjadeks.

„Mõne päewa pärast jõbandasin uuesti mijs Croftoni juure minna. Ta wõttis minu wastu armastuswäärilikelt, nagu esimenegi kord, jetaletas, et ta teistkordsest külastäigust wäga meelitatud on ja lubas mulle weel kord portjellaani waadelda. Ma olin wiist wäga igaw küsaline, sest kuigi ma masinlikult ta küsimuste peale wastastin, seifid mu silmad kogu aeg kaheljal paaril tassil, kohwikannul ja mõlemal koogitaldreful.

„Mijs Crofton jai nähtawasti aru minu mõttekäigust, sest ta ütles: „Si aita midagi, mr. Seadley. Ma ei müü neid asju; ma pean ise neist lugu ja ei taha neist lahkuda.“

„Kuna ta rääkis, tormas üks mõte läbi minu pea. Näitan talle teekannu, juhkrutoofi ja nelja paari tassje, kuidas nad kurbalt minu kapis seisawad. Sellega jain jagu oma pahameelest, jõudfin ijei naeratada ning lausufin: „Ma imestan ainult, mijs Crofton. Kuid mind rõõmustaks wäga, kui Teile minu wastu austust üles näitaksite ja mind kord waatama tuleks, et minu kogu waadelda. Olge nõus ja ma saadan Teile homme oma wantri.“

„Mijs Crofton wõttis tutje wastu ja tuli järgmisel päewal. Mu jõök oli walitud, nagu jeda armastamad daamid seikmises wanaduses. Pärast jõöki juhatafin ta uuppa, milles hoiul olid mu warad. Kõik kapid olid awatud, peale ühe, mis oli kaetud musta riidega. Pärast teiste kappide siju waatlemist, astusime leinawarüuga kaetud kapi ette ja mina tõstfin teatralse liigutusega riide eest; pilgule awanesid teekann, juhkrutoos ja neli paari tassje, mis seifid tejet lagebat ümbrust. Nad olid imeilu-

jad, kuid nende ümbrus oli kurb. Ma ei ütelnud midagi, sest arwastin, et tumm feel kõneleb mijs Croftoni südamele paremini, kui kõik mu sõnad. Ta jai mu mõttest aru ja hakkas naerma.

„Nii siis, mr. Seadley,“ lausus ta, kui ta erd weidi oli kogunud, „see on siis Teile plaan! Ma pean lõunajõögi tajuma oma portjellaaniga?“

„Tunnistastfin üles, et jeda wäikest jõjawalust olin tarwitannud, et näidata, kui juur mu soow on, portjellaani omaks nimetada; jetaletastfin, kui tarwilik see on mu õnne ja südamerahu jaluleseadmijs, et kõik tühjad kohad oleks käidetud.

Kuid miski ei pehmendanud ta südant, ning kahelja paari tassje, koorekaus ja mõlemad koogitaldrefud jäid kättejaamatuks. Lõpüks ütles ta kindlast: „Noh, kui Teile nii wäga jeda portjellaani tahate, siis wõin ma ta ju Teile pärandada. Teile jaate ta pärast minu surma!“

„Oh, seal pean ma weel kakskümmend aastat ootama!“ hüüdsin ma, unustades oma wihas ijei wiisakuse ja poolehoiu, mis mul mu uue jugulase wasiu ametlikult olmus.

„Oh, wõib olla, weidi rohkemgi!“ wastas daam ja ütles naerdes edasi: „Alga kui Teile soow nii juur on, jeda jerviisi loos näha, siis wõikfin ma Teile aja sisse pakkida ja kaaja wõtata. Teile wõite siis jerviisi nii tihti waatlemas käia, kui Teile jeda iganes tahate, ja mulle jaab rõõm osaks, tihti Teile jeltikonnas wiibida!“

Kuid ma polnud ettepanekuga kuidagi nõus, ja kuna ma oma plaani luhtaläinuks pidastin, jaatsin ma lõpüks mijs Croftoni, meeleolus koju, mida jugugi ei saa nimetada roosilijeks.

Nii mööbus nädal, ilma et mul korda oleks läinud lahti jaada mõttest jelle neetud portjellaani peale, ilma et ma suutnud oleks leppida ilma temata. Just wastuoksa, asti läks ennem halwemaks, kui paremaks, ja kuna ma omale ettekujustastin, et mu terwis hingewapustuste tagajärjel halweneb, otjustastin lihtjaliselt Brightonis elama hakata. Sln oli imeilus, mul oli seal paar head jõpra, ja mis kõigetähtsam, juba oma sealtwiibimise algul jain omale paar suurepäraft wedgewoodmedaljooni osta, mis oma pehmes, jeebises peentjuhes tunduwad wäikeje lapse lihana. See kõik rahustas mind ja ma hakkastin aegamööda wabanema ihaft waranduse järele, mida omandada wõimata; aga just siis, kui omale tahtfin peaaegu õnne soowida paranemise puhul — oli mul kohutaw unenägu, mis mu hinge waewadesse tagast jaiskas. Ma nägin unes, et mijs Croftoni teenija — noor punapõseline tüdruk taredate kättega — on purustannud kaks pealis-

tasfi. Ma olin jelle juures ja kannatafin hirmuist piina. Jah, et asi weelgi hullem oleks, pidin ma pealt waatama, kui ta kallid kiltud, millest ehk kokkufittimise teel weel asja oleks jaanud — tuhalabidale ajas ja wälja wistas. Ma ei ole wiist kunagi elus nii kergendatud tundega ühes ärganud, kui seekord, kui ma sellest hirmuist unenäost wabanesin.

Weel samal päewal ruttasfn tagasi Londoni. Ma ei juutnud enam kannatada hirmu ja kindlusetuise käes, tundsin, et ma iga ohwri peale walmis olin; jah — Teie naerate! — ma otjustasfn mijs Croftonilt küsida, kas ta minu naijeks ei tahaks jaada. Puhmapäewal oleks meie siis lahutatud jermiisi jälle ühendunud. Igatahes oli mijs Crofton ligi wiiskümme aastat wana, mina aga parajasti 30-aastane; aga kõigest, nagu kuulsite, jelgub, et ta täiesti wiisakas ja haritud naisterahwas oli; kuid igatahes omandasfn ma temaga ühes ka portjellaani.

Teie ei taha seda ehk uskuda, kuid ma teostasfn oma nõu — istusfn paar päewa hiljem hästihoidunud wanapitiga kõrwal ja palusfn ta lätt. Ma ei juutnud äkilist kirge waletada, waid seletasfn, et olen tüdinunud ükshindajest elust, ja palusfn teda minuaga elu jagada. Ütlestin edasi, et mul on kaunis tubli rahaline jalgealune, olen jeltstomas lugupeetud ja lubasfn kõik teha, et mu naine õnnelik oleks. Kogu mu kõne ajal puhkasid mu silmad kaheljal taasihpaaril, foorekannul ja mõlemal koogitaldreful. Selle tõttu amaldasfn ma wiist oma mõtted niiwõrra kirglijest ja soojalt, et mu kaaslane tahtmatult jahmatas. Ta awaldas seda nagu tark naisterahwas kunagi.

„Kui ma Teist diekti aru saan, — siis tahate Teie ütelda, et Teie mind armastama olete hakanud?“ küsis ta, kui ma lõpuse olin jõudnud.

„Tahan Teile olla heaks meheks!“ wastasfn mina, kuna ma foorekannu imeilusasti woormitud jangakest waatlesfn. „Teile ei tohi kunagi põhjust kahjatsemiseks olla, kui Teie olete minu naijeks saama.“

„Aga, Teie ei soowi ju ometi lõendada, et Teie mind — wamatüdrukut — armastate?“ kordas ta kangekaelselt.

„Nõud peawad maalitud olema a. 1760“, ütlesfn endamisi ja lijasfn naljult juure, kuna ma koduies kabis olewate tühjade kohtade peale mõtlesfn: „Ma austan ja hindan Teid, kallid mijs Crofton, ja olen weendunud, et Teie minu maja kaunistada ja ehtida juudate.“

„Noh, ütleme, ma wõtan praegu tulitanaid ja lõõn loqu jelle portjellaani pihuks. Kas Teie ka sel puhul kordaks sama juttu?“ küsis ta äkitselt.

„Sumala pärast!“ hüüdisfn, ehmatanult

püsti karates, kartes, nagu wõiks täideneda kohtaw unenägu.

„Mr. Headley,“ jätkas mijs Crofton tõsiselt, „Teie ei tohi pahaks panna, kui ma ütlen, et minu arvates ei ole Teie peaga asi alati korras. Kas on Teie perekonnas ette tulnud waimuhaiguse juhtumisi?“

„Sugugi mitte,“ wastasfn ma.

„Kas pole Teie isa, ema, tädi, onu wõi keegi teine lähematest sugulastest närwihaige olnud?“

„Ei keegi!“

„Seda parem. Aga ma ütlen Teile siiski, mr. Headley. Minge nüüd rahulikult koju ja mõelge wäiksele järele, mis Teie kõik rääkinud olete, ja kui Teie seda weel homme korrata tahate, siis leiate minu loqu päewa kodus.“

Lahkusfn ja soowisfn omale koduteel õnne, et asi nii oli lõppenud.

„Misjugune lollpea ma küll olen,“ ütlesfn enesele. „Ma pean alati mijs Croftoni tänama, et ta nii wähe enese kaju peale waatab. Ma kirjutan talle ja palun wabandust ning loodan, et ta mulle endijest jääb heaks sõbraks.“ — Ja ometi — kas Teie seda juudate uskuda? — ometi kadusid targad mõtted peast, niipea kui nägin kapis tühje kohte, — ja et asja lühidalt lõpetada — läksfn teisel õhtupoolikul mijs Lesbia Croftoni juurde ning lahkusfn ta majast kihlatud peigmeheks. Mijs Crofton pidas ennast wäga mõistlikult ülewal.

„Teie tahate mind kojida, ja minu aastates ei ole jarnajed ettepanekud enam nii sagedased, et neid fergel käel wõiks tagasi liikata. Ka mina olen Teie kohta teateid pärinud: kõik, kes Teid igauks tundsid, — peawad Teist loqu. Aga Teie wõiks ehk hiljem kahjatseda, sellepärast määrän ma, et pulmad ei tohi olla enne tuud.“

Kuigi ma pärast seda, kui ma esimehe hüpega wette hakkama olin jaanud — soowinud oleks kõige sügawamasse narruse sügawikku langeda, sain ma ometi aru, et see ettepanek wäga tark oli ning leppisfn temaga. Muudugi nägin ma nüüd mijs Croftoni ja ta portjellaani iga päew, ja kuna mu pruut ebaharilikult ilus oli, hakkasfn ma temast ifka enam ja enam loqu pidama — umbes sel kujul, nagu oma ema armastatakse. Aga kui ei oleks saatus waele astunud, ma oleks ta ka kuue kuu pärast kojunud ning oleks sel teel ka teatud kraadi õnne leidnud.

Üht aga pean ma oma mõrvoja auks kinnitama: ta ei näidanud oma õrnust awalikult, samuti ei nõudnud ta seda minult. Kui meie üksteist termitasime, wõi kui meie üksteisest lahkusime, siis suudlesfn teda otjaeisele — see oli kõik. Tema soowil ei nimetanud ma enast

eesnime pidi ja ei annud ka kihlusest kellelegi teada. Üks asi aga tärkas mulle imelikult silma. Tähtilugu tuletas ta wahet meie wanadustes meele; talle näis meeldiwat minus enam poega, kui tulewast meest näha.

Mu taktitunne keelas mind palumast, et teeserwiisi ojad minu juure ille toodaks — enne kui ma ta hirmsa täielikult olen wälja maksnud, ja ma läksin üleni punajeks, kui ta mulle ihel päewal kapivõtme andis ja palus, et ma nüüd nende asjade eest wastutuse oma peale wõtaksin.

Mii mõõdus minu peigmehepõlwe esimene kuu ilma iga eksitujeta. Mu terwis oli jälle forras — olin rahul ja õnnelik ning tundsin, kui ma oma wananewa waliu kõrwal istusin, kes kaebas wäikeste hädade ja haiglaste oleku üle — weidi kahjatustki, eriti siis, kui ta oma puudust pidas kõrge wanaduse süüts. Kuid igakord aitas pilk kahetsjale kasipaarile ja teistele serwiisiojadele. Mu kahetsusmõtted olid kadunud.

Kuid saatusel ja miss Croftonil olid minu- ga teised mõtted, millest ma aga kõigewähemasti ei aimanud.

Kord õhtupoolikul läksin jällegi nagu harilikult oma mõrksja poole ning imestasin wäga, kui majasje astudes kuulsin pianino-helilist. Kuna ma muusikast weidi aru saan, taipasin, et instrumenti mängitakse meisterlikult, ja kuna ma Lesbia juures muusikaalseid talente tähele polnud pannud — oli kindel, et keegi mõõdras siin pidi olema. Olin uudishimulik, kes see mõiks olla. Teenija awas mulle wastuwõttekõrwa uste, muusika kaitkestus, ja kui ma sisse astusin, seisin ma ühe ilusama noore daami ees, keda ma kunagi näinud.

Mõib olla mõjus siin omajoodu üllatus ja kontrast keekealise Lesbia ja neuu wahel, et ma noort daami paljuwõrra ilusamaks pidasin, kui ta ehk oli. Esimesel filmapilgul nägin ainult märsket, noort näokest, mis piiratud oli rohkest blond-juustest, mis minu poole pöörati, et näha, kes tuleb, ja hästi modelleeritud keha, mis pianino ees istudes seda meeldiwam wälja nägi. Noor daam kandis õige lihtsat, kuid elegantilt walmistatud musta kleiti, ja kui ta mind filmas, tõusis ta üles, ja ma nägin, et ta kestmise suurusega oli.

Kuna naissterahwad kogemata tutmuuste puhul end rahulikumalt juudawad ülewal pidada, astus ta — kuna ma wabandust pomisjedes weel läwel seisin — minu juure ja ütles: „Mr. Headley, eks ole? Tädi käsks Teid wastu wõtta. Ta pidi weidi wälja minema, usub aga, et Teie teda tagajitulekuni siin wotate!“

Ma tarwitasin seda lahket luba kõige juure- ma heameelega; warsti olin ma jälle nii kau-

gel, et enesewalitjuse tagasi sain; weistin suurepärastelt miss Lesbia detüütre, kelles ma tund- ma õppiisin peenelt haritud, hea kaswatusega ja waimuka noore naissterahwa, kes wotas Londonis wiibimisest juurt lõbu ja rõõmu.

„Ma usun, et Teie niipea jälle ära ei sõida?“ küüsin temalt. „Teie siinolek wärskendab miss Lesbia maja õhtu.“

„Oh, ma jään jeni, kuni tädi seda lubab,“ wastas tema. „Kas ta pole armas ja hea wana hing, mr. Headley?“

Seesmist waewa tundes, jain aru, et mu seijuford wäga wilets on.

„Mi wanamoodne kui ta ka on, on ta omegi tihti nii poeetiline ja romantiline,“ jätkas detüitar.

Seijuford läks mul ala piinlikumaks, ja et midagi welda, lausujin: „Imestan, et miss Crofton Teie tulekust miski ei kõnele. See oli wist üllatus!“

„Seda ma usun. Aga ma pean ütlemä, et mu tädi palju Teist on kõnele. Mr. Headley. Teie olete nähtawasti head sõbrad. Uugu tema ja sinu wahel näib peaaegu amüüseerimise laadi kandwat, täditel!“ ütlesin talle kord.“

Läksin üleni punajeks, wastasin aga: „Täheudab, ta on minust wäga heas mõttes kõnele.“

„Ma ei tohi ujaldust kurjasti tarwitada, mr. Headley,“ wastas detüitar. „Kas ei aitaks jee Teile jugugi, sest minu jaoks on mu oma arwamine mõõduandew.“

Kuna ma aru jain, kui hädaohlikul pinnal ma liikujin, juhtisin jutu muusikale ja palusin jama tükki edasi mängida, mis mu tulekul pooleni jäi.

Ta mängis nüüd imeõjawalt ühe Chopin'i Rotturmo ja laulis minu soowil paar ballaadi. Ta hääl oli mõnus ja hästi koolitatud — küllalt, ma wõisin omale oma tulewase wäikeste „detütre“ puhul õnne soowida.

„Kas Teie ka mängite wõi laulate?“ küüsin noor neuu.

„Õnnetul kombel ei tee ma üht ega teist,“ wastasin. „Mul on muusikast ainult niipalju aimu, et kiita oskan, mis mulle meeldib.“

„Ah, unustasin ju, Teie olete haruldaste asjade fokuja — eriti wana portjellaani austaja.“

„Sel filmapilgul jain aru, et ma esimest korda wiibisin selles toas, ilma et ma kordagi huwi oleks tunnud oma wana portjellaani waatlemise wastu.“

Ja mõte portjellaanist manas weel teisedki mõtted esile. Ma oleks palju jelle eest annud, kui teada oleksin wõinud joada, kas miss Crofton oma detüütrele ka kõik ära on rääkinud, mis minu ja tema waheliseks saladuseks; sest millist

Kommetit etendasin ma siis küll noore neiu filmis.

Kuna ma jelle üle veel järele mõtlesin, tuli Lesbia tagasi ja polnud sugugi pahane, kui ta meie elawat jutujamist kuulis. Ta naeratas koguni.

„Kas ma pean Teid vrrapärast tutvustama, või on see komme ülekarune?“ küsis ta.

„Teie preili detüürel oli asi jeevõrra fergem, et ta minu nime juba teadis,“ vastasin mina.

„Mr. Robert Seadley, lubage, et Teid tuttavaks teen oma detüütre, mijs Ethel Brown'iga,“ ütles Lesbia talle omaje wana kooli wiisakusega.

„Pärast seda üleliigjet kombetäitniist lahkun ma, et end riietada — jöögijaks,“ hüüdis mijs Ethel Brown.

Sulgusin ufje ja pöörjin Lesbia poole, et teda harilikult kombel terovitada, ja — kas oli siin sama põhjus maksjw, mis wanast portjellaanilt ta wõlumuse rööwinud? — ma jain aru, et see poolemaks wahjeford ometi wäga poolik on, ja et mu pruut siiski liig wana on.

„Robert,“ ütles ta — ujun, see oli esimene furd, kus ta mind mu eesnime pidi nimetas, — mulle meeldiks see wäga, kui Ethel miski meie wahjeforrast ei teaks. Ta on liig noor ja fergemeelne jelleks, et asja õiges walguses näha!“

Röömjalit lubasin waitida. Tähendab, Ethel ei tea weel midagi!

Sõin daamidjega ühes. Mijs Crofton eendas perenaist wanamoodjas kleidis, nii et Ethel ta wälja naeris. Noor neiu jeevastu kandis helesinist siidkleitit, mis ta imeilusasti jündis; ta noor, wärskje ja ilus nägu ning armas olef wanajastajid mind niivõrra, et ma, enne kui õhtu lõpule jõudis, täielikult aru jain, mil-line eesfel ma olin.

„Mu külasfäigud mijs Croftoni majas olid järgmistel päewadel nii jagedad, et ifegi kõigenõudlikum pruut rahul oleks widanud olema, oleks aga Lesbia weidigi armukade olnud, siis oleks ta waewalt neist röömu wõinud tunda. Ma ei istunud ammugi enam sel toolil, kus ma rahulikult teejerwiifi wõisin waadelda, waid Etheli kõrwal. Ma pöörasin noote klaweri juures, kui ta mängis, lugesin talle luuletusi ette, ferisin lõnaa — küllalt, ühe sõnaga, ma pidasin end Lesbia detüütre wastu liig wastutulelikult ülewal, ja oleks mind Lesbia manitjenud või oma juurest eemale tõrjunud, tal oleks jeks täielik õigus olnud. Aga ta ei teinud seda, waid istus rahulikult kududes oma armsamas toanurgas ja ei pannud minu amüfeerimist tähelegi.

Aga lõpuks jõudis lugu kõrgustipuni. Ma

ei jaanud omale enam jalata, et Ethel Brown'i pöörastelt armastan — aga ma pidasin siiski oma afohofufeks, et ma enne Lesbiaga räägin, enne kui neiu Ethelile miski lausun.

Kord leidjin Lesbia üfji olewat ja ma tahtsin juhust kasutada. Ma wõtsin portjellaanaka pi wõtme taskust ja ulatasin talle.

„Mis see siis tähendab, Robert?“ küsis ta tõffjelt.

„Häbelikult mahapöörnud filmadega laujutin: „Ma ei jaa Teid kosida, mijs Crofton — ma armastan Etheli!“

„Oh Robert, Robert!“ hüüdis Lesbia ja hoidis taskurätikut filmade ees ning näis nutawat. „Alles kui tagasi ütlesite, et ma Teile tulewiku jaoks tarwitik olen, ja nüüd jätate minu esimene noore näo pärast maha!“

„See oli portjellaani pärast,“ ütlesin wabandades.

„Seda ma näen. Ja nüüd arwate Teie, et Teie wõite Etheli ja portjellaani ühel hoobil jaada, ja annate eesõiguse noorele pruudile wana portjellaaniga wana pruudi ees portjellaaniga. Truudufeta mees!“

Nüüd lõppes minu kannatus ja ka minu wiisakus.

„Kurat wõtku Teie neetud portjellaani!“ hüüdjnin pahajelt. „Andke mulle Ethel, ja portjellaan lõõbdagu kas või tuhandeks filluks. See ei tähenda enam midagi!“

„Ma tean, et see naisje peale alati head mõju awaldab, kui meesterahwas jarnastel puhkudel wannub ja kirub; see on neile tõendufeks, et mehel tõsi taga. Üfki nõjatas enefe Lesbia wastu toolijelga ja naeris nii jüdamlikult, et ma kofje aru jain, et asi hästi on lõppenud. Ma jurusin ta oma rinna wastu ja andsin talle esimest forda elus tõffjelt juud.

„Kas Teie siis tõesti arwajite, et ma seda luban, et Teie minu nende taskide ja taldrufute pärast kosiks?“ hüüdis ta naerdes. „Mii rumal wanapiiga ma ka weel ei ole! Aga ma olen Teist lugu wadama hakanud, Robert, ja jeevärast wõtke Ethel, kui tema Teiega lepiw — kuid ühel tingimufel.“

„Nimetage tingimus, mijs Crofton!“ hüüdjnin firalifelt. „Olen kõigeaga nõus — kõigeaga!“

„Andke mulle tõendus, et Teie minu detüütart tõffjelt armastate ja waba olete jellest hullustufest, mis Teid tänini piinas, f. w. Teie andke mulle oma Chelsea-portjellaanist teejerwiis. Ma fingin ta ühes oma asjadega South-Kenavingtoni muufeumile!“

Kogu jelle armuloo efaiffe arenemise kofhta ei tohi ma miski enam rääkida, jest mrs. Seadley ei annaks seda mulle kunagi andeks. Alult niibalju wõin ütelda, et mina ja Ethel peagi kofku lehwifime ja ma weel samal õhtul oma teejerwiifi ofa mijs Croftonile ära saatjin. Teie

nägite ju Etheli ja ma ujun, et Teiegi aru jaate, et kaup halb polnud."

Siis waitis mr. Headley filmepilgu, wõib olla, et ta siiski mitte kindel polnud, kuidas mina kui ka haruldašte koguja sel puhul oleks tahtinud.

"Muidugi mitte," wastasjn. "Aga kuidas jattus siis serwiis ometi Teie kappi?"

Wana daam ei rääkinud kogu minu kihluse ajal Etheliga sellest sõnagi, ja kuigi ma oma tundeid hästi warjasjn, mõtlejsjn ma siiski ajuti, et jee siiski kaunis ilus oleks, kui ma peale Etheli ka weel jelle serwiisi jaaks. Muidugi ei lausunud ma sellest mijs Croftonile sõnafehti, kes mind omapoolt serwiisi pärast tihti narritab, eriti Etheli juuresolekul. See olla minu poolt ju juurepäraline fingitus. — Meie mesinädalate jooksul ei mõtelnud ma enam ser-

wiisi peale. Ma arwasjn, et ta igawesti on kadunud, ja jee pärast jaate Teie eht minu rõõmuft ja üllatuseft aru, kui ma pärast tagasitulekut Londoni — oma toas mõõra kapi leidjsjn, ja jelles tuttawa serwiisi. Mii siis juhtus, et sain armastatud naije ja lihes temaga igatsetud täieliku serwiisi."

Sel filmapilgul awanes uks ja mrs. Headley hüüdis lõbusalt: "Kas siis ifandad weel ifka ei tule? Tädi Lesbia on siin, Robert, ja tahab sind teretada, enne kui talle wanfer järele tuleb."

"Tulge, Burke, läheme daamide juure," lausus Headley, kuna me oma klaasid tühjendasime. "Kui Teie weel midagi minu wanawarahaiguseft kuulda tahate jaada, siis mõib Teile selleft jutustada mijs Crofton."

Noorsoole.

Saksa luuletaja Richard Dehmel.

Sa mäeronija noor,
kes sa marusse sirutad käed
ja tahaksid tiiwaks wõtta
mühawad männaladwad
ning pilwed ja tähed
maha pühkida taewast,
ja neist higi ning werega,
o m a higi ning werega
teha uued maailmad,
nagu minagi kord, ka mina: —
õpi koguma jõudu!

Rahus istun ma nüüd merekaldal,
nähes lõõtsutamast sind
mägede pooles kõrguses;
kuulen merewee woogamist
tungiwast kaugusest
lõputa lähewat,
ning hüüan sinule siis:
Ei mõõtmata ilmaplaanist
saa inimlik mõõdutus aru!

Oh kui sagedasti seisin kõrguses —
peadpöõritawal kaljutipul,
ainult teraw jääkepp käes,
ilma juhtiwa nõõrita
kõrgel pilwemerede kohal,
kõigist mägedest kõrgemal —

jalge ees koidutüht kumaw
ja isegi päike —
ja pidin ometi longu laskma pea,
pidin jälle alla tulema —
päikese alla, pilwede alla,
kõige wähemate kaljude
warjude wahela . . .

Ei inimene ole ju ilmalooja,
ainult kõige wägewam loom on ta
siin maailmas . . .
Ei ta suuda tähekestki
lahtistada tema telje küljest,
ainult pikasilma abil
wõib ta teda keerata.
Torni wõib ta ehitada mäe otsa,
kuhu töölisi saab üles wiia;
laewa wõib ta juhti kaugusesse,
lennulaewagi, mil kaasas kangelane,
kui ta aga ühes laewaga
maise ilma tuulise raskuse
nõidusringi jääb . . .

S e d a wõib inimene.
Ronija, kes oled alles noor,
lendajad, te kõik, kes esimesed
elu tormijooksul olete: —
koguge t e g u d e k s jõudu!

Waheseinad kinni!

Saksa kirjaniku Alfred Manns'i jutustus.

„Mul on väga kahju, herra Rumpf, kui ma Teile põhjust andsin minu tunnete asjus pettuda. Uskuge mind, jeda ma ei tahtnud, ega teadnudki, et minu kätt igatsesite.“

Injeneer ei vastanud; ta hallid silmad wahitijid maha ja ta kahwatanud nägu oli muutmatult rahulik, ainult ta juunurfadesje ilmus kaks peent kipsa.

Trude Sandenil oli tunne, nagu peaks ta temale weel midagi jöprusest üttema, kuid see paistis tema arust olevat liig romaanelik ja ei tahtnud tal ta huultele tulla.

Natukeje aega seijid noored inimejed waitides üksteise ees, siis waatas Rumpf üles ja naeratas.

„Wabandage minu julgust, preili Sanden. Zumalaga.“

Injeneer hummardas ja lahtus.

Trude oli ijeeneje peale pahane; miks ei olnud ta temale wähematki lahkett sõna teele kaaja annud? Mees kannatas nähtawalt ja neiu oli muidugi ju kõigist kannatajatest kahju. Jah, aga misjuguje sõna? Seda ei oleks ta nüüdki teadnud. Ja mispäraast Rumpf naeratas?

Rumpf sammus kodu poole. Tema nägu oli nüüdki rahulik, kuid ta silmad põlesid.

„Noh, siis mitte,“ ägas ta, automaatlikult edasi liikudes. Warsti istus ta oma töblaua ees. Ta käsi mängis postilt toodud kirjadega, ilma et ta jeda ije oleks teadnud.

Mispäraast pidi ta ifka jälle ainult Berliini Charitejaali peale mõttema, tookord, päraast automobiili õnnetust? Rumpf imestas jelle üle, et jee mälestus ta mõtteid enam kütkestas, kui juhtumine Trude Sandeniga, mis ta ometi päris uimaseks oli teinud.

„Kui ometi teaksin, kas ma tookord operatsioonilaua! wiibides narfooses und nägin? Mis jee professor nüüd jälle ütles? Waadake, mu herrad, meie ees on siin üks neist waimlikult kõrgel jeiswast herradest, kelle pühhe pärandamise tagajärjel nii õrn on, et spontaanjed takistusilmutusjed ta tahtjõu moraali loogikast üle kaawatwad. Need on inimesjed, kes äkilises meeles...“

Siis kadus meelemärfus.

Oli jee ainult unenägu? Õnnetuseõhtul tuli ta parajaasti Jbseni „Lonte“ waatamast, kui auto ta maha paiskas, ja Wilhelm Rumpf teadis, et ta ija lodewate elukommetega oli. Guu, ja jeda kõik oli ta selgesti kuulnud.

„Kui jee nüüd tõsi oli, mis ütles professor

edasi — —?“ küjis injeneer eneselt. Siis tuli talle jälle Trude Sanden meele ja ta kargas püsti.

„Jesand Zumal, kas ta mõnda teist —?“

Weri tõusis talle näkku, ta käed läksid rusikasje, nagu oleks ta kellegile tahtnud kallale kippuda, siis wajas ta jälle toolile ja ta leha tuikas.

„On jee hirmus — — —“

Ümberes kümme minutit istus ta nii löd-walt.

„Tihti on mul tunne, nagu lähetsin kord hulluks,“ jostitas ta. „Ja Trude Sandenit ma armastasin. Ta oleks mulle olnud enam kui naine. Ujun, ta oleks mu wõinud päästa oma rõõnuse ja wärskusega, aga muidugi, kes teab, minu ija — —“

Rumpf löi rusikaga lauale, äigas käega üle otja ja kahmas siis ruttu kätte ihe paksu kirja, mille ta lahti rebis.

Ta luges jelle siju ruttu läbi ja hakkas lihidalt naerma.

„Muidugi liig hilja, igal pool hilja, kolm aastat muidu töötatud. Kuidas patendiamet dieti kirjutab?“

„Jdee ja walmistamine Teie kawandil: „Kokkupandaw, tüüritaw päästeparaw mootorijõu“ on igas sihis hea, läbitiidaw ja teenerikas. Kui patendiamet Teie leidusele siiski ei wõi patenti anda, siis jünnib jee sel põhjusel, et keegi teine kaks nädalat warem oma kawandi on ära annud, mis ükshiljasjade poolest Teie omast weel otstarbekohasem on — —“

Jnetu tunne liikus Willem Rumpfis ja tal oli waewa jelle wastu wõidelda.

„Heinz Frohne on samuti jelle idee osaline kui mina, ja meie töotasime üksteisejele, et õnnelikku kumbki meist ei kadesta. Ja Frohne ei olekski mind kadestanud, jee on kindel. Tean, et jee minu poolt paha on, aga ei wõi parata. Millest jee tuleb? On jee kindluse puudus wõi ei olnud jee tookord mitte unenägu? Päritud haigus — —; ja kas olen mina üks neist, kes äkilises meeles — — jah, mida teewad?“

Pikkamisi ajas Rumpf kuue selga ja läks sadamasse hiiglabaewahituseje, kus ta ametis oli.

Merdelasfmijsks walmis seijis suur kiiraurit tellingitel. Dunni aja päraast lasti ta merde.

Rumpf, kes suure laewamafina, windi, pum-pade ja auruga tüürwärgi sijsjeadet juhtis, läks hiiglabaewale, mille määratud wormid

wäljaspool wetti ja alt waadates otje rõhuma- tena filma paistfid.

Injener läts laewa päras olewa tellingu- trepist üles ja jammus mööda aurusteeweni rauhulfadest, mille taga fakssteiftümmend, iga- üks kolm meetrit pikk, nelja laewawindi tiiba pätkje käes järafid, lõik puhtast prongist mala- tud. Ülewal finnitajid neerjad wiimajeid pla- tefid reelingule. Rõrwulufustaw kära, mille- ga platefid külge taoti, ühines puuseppade, lu- tuseppade ja treialite wajardamise käraga ühi- je töö määratumaks kaulumiihiks.

Rumpf tahtis lae alla minna, et weel kord pilku heita juurele 50.000 hobusejõulijele eks- panfioomafinale. Seal ilmus Heinz Frohne fujagist windi tagast ja sirutas talle mõlemad käed wastu.

„Maailmas pole enam õiglust, wennas! Sina olen palju, palju wirgem olnud; aga eks o.e. see meie jõpruust ei eksita?“ Wiimajed jõ- nad kostfid aujalt, murelitult. „Muidu loobuf- jin kõigest jellest mõllust.“ Frohne priksed, awa- litud näojooned jelgujid: „Wilhelm, inimene, ma olen ju nii õnnelik.“

Rumpf puudutas jõbra kätt pealiskaudjelt.

„Seda ma ujun,“ ütles ta ja juhtis jutu kofje mujale. „Du ju waheseinte-ehitus wal- mis?“

„Jah, täitja. Woole tunni eest näitafin jeda merewäejaama ülemale, kes fiseehitust rihtleja- ke juures tahab üle waadata. Homme tuleb admiral tagast, fiis pumbatafje mõned wahed wetti täis, et nende tihedus jelguks ja mõimalik oleks neid kontrolleerida.“

Kuna Wilhelm Rumpf märkas, et ta jõ- rast lahti ei saanud, fiis püüdis ta juttu wähe- malt erapooletul pinnal hoida.

„Mul oli oma mafinatega fiin niipalju tege- nist, et mul aega ei olnud fiinu tööd tähele pan- ma. Kus ju ehitus õieti serfab?“

„Meil on fiin weeliini alla faks raudset pikk- ja kahelja pühtjeina, mis laewa ühtefokku kahelstümmeks wiieks weekindlaks ojaks jaota- wad. Weekindlate uste finnipaneku juures on tarwitufjele wõdetud hüdraulik-pneumaatlik Stone-füsteem. Sisisejade jõutentraaliks on meil suur terafest tank, mis suruõhust ja suru- weepumbast jõnnitatud 30-atmosfäärilise rõhu jõrutorustikku ja fiis üksikute uste tugewatesse prongistfilindritesse wiib. Beatraan on hoo- wajuhi abil komandofilaga ühendatud. Ainult wäike pööbrang ja mõni sekund hiljem, mil alarmikell ruumidest lahkuma fufjub, on laew tegelikult mittepõhjawajuju, kui laewa põhi mõne õnnetufe tagajärjel pikuti ei ole lõhke- nud.“

„Jah, see on tore asi,“ ütles Rumpf, „aga kui ühes ruumis alarmikell rikkesse läheb wõi

kui keegi jeda mafinate kära juures tähele ei pane?“

Heinz Frohne jäi wäga tõijeks: „fiis mal- jab hirmus jõna: üks kõikide eest. See mees on kadunud!“

Rumpf nikutas juhmit pead: „Jah, see mees on kadunud!“

Õhtijelt kahmas jõber ta käewarrest kiini ja ta waatas ta rõõmjust järawale näole.

„Zuimene, jõber, lollus on ju nii kurbi mõiteid mõlgutada. Waata, kuidas päike tae- was järab, ja fiis, Wilhelm, wana jõber, mõtle ometi: ma lihlafin enda eile Trude Sandeniga, efiiti küll alles jalaja, aga fiina pead jeda tead- ma!“

Rumpf jäi täitja wahulikuts, ainult ta nägu kahwatas.

„Nii, nii — — jõowin õnne,“ ütles ta ja andis õnnelikule mafinlikult kätt, mis külm oli.

„Wilhelm, misjuguine ja wälja näed! Oled ja haige?“

„Ujun jah, — — tead, mul ei ole kerwe weri ja jellepärast ütles ta profefor — jah, mis ta õieti ütles?“

Heinz astus ta juurde. Seal fajas kella- heli: laewa merdelafimine!

Kahle poole jõetaldale oli wahepeal küm- netuhandepealine rahwahulk fognunud; tribüü- nidel tellingite kõrwal istufid fufjutud wõõrad, teiste hulgas mitu printfi.

Mõlemad injenerid kawatfjefid laewal kaa- ja jõita.

Tehafje direktor oli oma kõne lõpetanud ja nüüd astus üks daam tribüünele rüstimist toi- metama.

Pudel wahuweini purunes wastu laewa nina.

„— — nii jõida fiis oma elemendisje!“

Mitu miljoni kilo raste hiiglane istus wa- bald allajootjutee jõidusaanis. Swan oli nii täpifealset kafaakaalu featud, et tema pidami- jeks ainult paar kõit tarwis oli. Automaatli- fult raiuti need kõied filmapilguga katti. Efiiti pikkamisi, fiis rutemini ja ifka rutemini wuh- jes hiiglane libamisi tehtud ja seebitatud teed mööda alla. Puuofad fuitfjefid hõõruwast hiig- laraskufjef. Wärin käis hiiglafjef läbi. Waa- tajate jõda jäi jeisma. — — Kui mõni pall murdus, kui mingijuguine ettenägemata juhuf jõofju fatikas, kui laewa hiiglakeha ümber läts, ükski wägi maailmas ei jõudnud teda enam üles ajada. Miljonid töowäärtustef ja inimliku energia warandufjef oli pääfmatult kadunud.

Uga see määratu põnemus testis ainult mõne filmapilgu. Surraa pani õhu wärijema. Sügawale wajujid laewa mafifid wette, fiis tõufid nad jälle, ja nagu mafinate wõimufst ae-

tud, muhijes aurik woogudest läbi. Käsiwarrepakused pidekõied, mis siitamaani londilt ripusid, läksid pingule ja katkesid nagu niidid, eesjõitnud warpanteri fetid pingusid katkemi- jeni, kuid pidasid, ja tobe jelle järele seisid hiiglane mee peal majesteetlikus rahus, piiratud purunenud jaani palkidest.

Kui Heinzil aega oli oma jõbra ja jelle kahwatanud näo peale mõelda ja ta tema poole waatas, oli see kadunud. Frohne nägi teda trepist alla paati minemat ja jellega maale jõitwat.

Rumpfi hirmus näofahwatus seisid Heinzil weel silma ees, kui ta mõrõja juurde läks.

„On jul mure, armsam?“ küsis Trude.

Heinz raputas pead.

„Muret mitte, kui sinu juures wiibin, aga mul on mure Wilhelm Rumpfi pärast, sest tema olek on ijeääralik ja wäga muutunud.“

Trude Sanden waitis filmapilgu.

„Heinz, sinu jõber oli täna hommikul siin ja palus minu lätt.“

„Sa waene mees — jah, siis. — — Sa armas Jumal, ja mina teatasin temale naerdes meie õnnest. — —“

Wilhelm Rumpf isinus waherajal. jälle oma firjutskawa ees. Ta oli filmad kinni pigistatud ja mõtted mõllasid ta peas.

„Temal on au, temal on õnn,“ sõjistas ta, ja siis kuulis ta jälle Heinz Frohnet ütlemat: „see mees on kadunud!“ Mispärast oli tal see meeles? Mis oli tal tegemist waheseintega? Tal oli ju küllalt tegemist ijeenelega; see närim, palaw walu ta põues!

Ta toetas küünarnuki lauale ja mattis waluatawa pea käte wahel:

„Wiha, see on wiha, ma ei jõua sellele wassu panna. Kui mu mõistus alles jääks — —“

Järgmisel hommikul oli uus aurik jälle ainus hiiglatõõkoda.

Herra Weller, tehase peainseneer, ajas admiralgiga ja reederei ehitusinspektoritega juttu.

„Muidugi, kui soowite, mu herrad, meie täidame promiant-kiiliruumi, kui ka mõlemad jüteruumid ning ketikastid weega, nii siis weefindlad jaoskonnad 25, 23 ja 24. Meie suured triplekspumbad toimetawad jeda tunni ajaga. Siis weendute ije, et 23/25 ja 24/23 jaoskonnade wahetuksed, kui ukjed kiilijaoskonda 25 lah- ti jähame, ka kaherõõrõje weerõõru wälja kanna- tamad. Herra inseneer Frohne,“ põõras ta Heinzi poole, „mina toimetan hoowajuhimise ije ja palun Teid weel ford kõik täpisealt re- wideerida ja katse kestusel koormatud waheruu- mide ligidusele jääda. Teatage mulle õige pea, mil alarmi pean andma, kuid siis ootan ma weel teatust, et waheseinad wõin julguda ja

pumpamijega algust teha. Kiiremaks toimeta- mijeks lasjin pumba külge suured Clayton- aparaadi gummitõrud panna, sest et nad hästi wentilatõõwõijena külge jündisid.“

Frohne noogutas pead ja tahtis kohale ru- tata; jeal kuulis ta oma nime hüüdmist ja nägi taha waadates Wilhelm Rumpfi, kes teiste in- jeneeride taga oli seisnud ja keda ta täna weel polnud näinud. Heinz ehmatas ta hallfahwa- ranud nägu nähes ja ulatas talle mõlemad käed.

„Mu waene, armas jõber, kui ma oleksin aimanud — —“

„Jäta jee,“ waidles Rumpf ja waatas Frohnele külmalt, rahutult otja, „mul ei ole siin täna midagi teha. Wahest wõin sind aida- ta. Ma lähen sinu seitsis alla.“

„Tule, Wilhelm.“

Heinz otjastas kõige efiti need ukjed üle waadata, mis kinnipandawatele kõige läheda- mal seisid, ja nii läksid inseneerid weefindlates- je jaoskonnadesse 19, 20 ja 21.

Õnnelikul seisid jüda keelel:

„Sa jaad sellest jagu, Wilhelm, usu mind, ja jeda ütlen sulle weel ka: Sa pead meie juu- res olema kui kodus ja kindel on, et ja jeal tunned hea olewat, sest ja oled hea mees, eks?“

Heinz tundis, et ta jõnad puujelt kõlasid, aga teise furbtuust nähes ei tulnud talle midagi targemat meelde.

Wilhelm tegi lühikeste käeliigutuse.

„Ei, tõesti, ma palun sind, jäta jee!“

Ohates hakkas Heinz tõõle. Ta waatas üle toru tiheduse, kolwi ümbriku, rõõhtsilindri jne. Kõik näis olewat korras nagu iga ford. Selle- gipärast uuris ta kõike hoolega, sest tänane proow polnud kerge. Jga ukse juures läks tal wiis kuni kümme minutit.

Rumpf waatas efiti huwitujeta pealt. Nagu mingijuguse jurwe all oli ta alla tulnud. Ta ei teadnud miks, aga juba uneta õõst saadik tun- dis ta ainult üht: „Ma wiiskan jeda inimest!“

Kui ülekõhtune ja meeleetu see wiha oli, jeda ta teadis, aga ta tundis nagu haiglast mõnu sellele anduda.

Masinlikult jälgis ta Frohne liigutusi. Üffi tuihtas ta nägu, ta feha wärises ja filmad põ- lesid. Metõõkus otjustawuses noogutas ta pead.

„Kuhu ja lähed?“

„Lähem nüüd kiiliruumi 25.“

„Siis wõin ju mina alarmi tellida?“

„Kui nii lahke oled! Alarm küll palju ei tähenda, sest et laewa selles ojas ei tõõbata, aga sellegipärast. Kui ja tagasi ei tule, siis saada mulle, palun, mõni mees, kes kaju uste kinni- panemiseks üles wiib, kuna mina siia jään.“

„Teen jeda.“

Wilhelm läks.

Kohe jelle järele tajas wali kellahääl kõiges laewa osades.

Heinz oli 25 jaoksõnna ufjed läbi waadand ja kõik forras leidnud. Praegu tahtis ta parajasti süteruumi nr. 24 minna, kui ta sealt turtud, oigawat, hõõruwat kohinat kuulis. Ruttu jooksis ta ufje juurde ja nägi nimetus ehmatujes, kuidas jee langes — ainult weel mõni isentimeeter, — ja nüüd oli ta finni.

Noor inseneer jeisis kui halwatud ja wah-tis tardunult ufjele. Siis naeris ta:

„Lollus, mul on tõesti ka närwid. Ülem tahab herradele muidugi ainult näidata, et tan-fil küllaldajelt jõubu on uste kolmefordjeks al-lalaskmijeks ja ülestõstmijeks. Muidugi, — aga mis jee on?“

Ülewal ventilaatori juurest fajab kohin, ja kohe tungis ligi weerandmeetrit lai weejam-mas ruumi; jellejärele lühike kohin ja mühin, nagu hiiglaste hingetõmbus, ja siis järgnes uus jammaš.

„Pumbad tegewuses! Püha taewas! Nüüd külmawerelijeks jääda,“ manitses ennast Heinz ja ehk küll ehmatas ta mõistust halwas, sundis ta ennast ometi järeldõsemijele.

„Eftitus! See peab kohe selguma, kui Wilhelm tagasi tuleb wõi tööline, kelle ta jaa-dab. Niipea kui nad ufjed finni leiawad ja mind ei näe. — Muidugi, kõik selgub kohe. Naeruwäärt, nii ehmatada!“

Frohne nõjatas ufje ligidale waheseinale ja silmitses närwilikult lühikeste wahaeegade järele ventilaatorist fisekohijemaid weehulke. Elektripirnid, mille kontakt ruumis, heitsid oma kollafat walguist igasse nurka.

Heinz waatas fella.

„Kolm minutit, neli, wiis minutit. Nüüd käis ta fin ja ruttab jälle üles — kuus, seit-se minutit. Nüüd kindlasti!“

Pumbad turtusid ja weehulk kohijes wahet-pidamata laest alla. Weji ulatas inseneeril ju-ba üle jalgade. Kahelja minutit. Heinz waa-tas maha. Üks rott kahmas ta püksijäärest sur-mahirmus finni. Inseneeri tahtmata liigutust tundes, lastis loom lahti ja ujus nõutult ringi.

„Kust need rotid ometi kohe tulewad?“ mõtles Frohne.

Üheksa minutit.

Weji tõusis ju säärteni.

„Nüüd peab ta jälle ülewal olema. Mits ei jää pumbad seisma —?“

Kümme minutit!

Üksteistkümme!

„Mis jee tähendab? Kui Wilhelmile mida-gi juhtus, kui —, ta oli nii hirmus kahwa-tu. Kui — — Ei, jee on liig kole, jee oleks hir-mus!“

Kafsteistkümme, kolmeteistkümme minutit! Weji ulatas ju põlweveni.

Nüüd pani noormees fella taskusse ja ta juufjed näisid püsti tõuswat:

„Kadunud!“

Ja nüüd tuli hirm, meecheitlik hirm. Nooremehe noorusjõud, ta õitsem elu ehmušio häwituse ees, ja: ta oli peigmees!

Pärani silmil wahtis ta raudseinu — kõik need olid kahelja millimeetrit pakjust pletist, toetatud teraskattidest.

„Pole midagi teha.“

Mis oli, kui ta katjus midagi uste meha-nismist rikkuda, kontrollkorraldus teatas jeda siis üles, ja siis tuldi. — —

Kuid jee oli wõimatu; ta ei olnud mingi-jugust töõriista kaaja wõtnud, jest ta teadis, et kõik forras oli.

Palawilikult tuhnis ta kõik taskud läbi ja otjis seintelt mõnda rasket, lahtist asja; paar tugewat hoopis torustikule wõi kolwirauale, ja jest oli küll. Ta otjis jalaga wee alt, mis talle ju puujabeni oli tõusnud. Ei midagi, mitte midagi! Kõik oli hommikul puhtaks tehtud. Surmahäda jõuga kahmas Heinz tugewa-dest torudest finni ja raputas neid kõigest jõust; täpisealt ehitatud juhe ei lõknunud.

„Ei ole pääsmist!“

Külm higi tõusis ta otjaesijele. Ta tundis tarwidust oma piinas waljusti kijendada.

„Kijendada, jah, wahest on keegi wäljas, kes mind kuuleb!“

Ta tagus rufikatega ufjele:

„Awage, awage!“ mõirgas ta kõigest jõust.

Aga wultsem weji mattis ta hääle ja pak-jud seinad ei lajknud ta häält läbi tungida. Keegi ei wastaanud talle, aga, seal, kas ei olnud jee ühe lapse hääle?

„Ah, rott!“

Weji ulatas talle juba rinnuni.

Nüüd loobus Heinz pääsmise mõttest ja nõdrameelne õubus täitis ta rinna. Weel wee-rand tundi, siis oli tema, termijest hõõguw Heinz Frohne, tarretu furnukeha, mitte roh-tem wäärt, kui seal jee rott.

Tema oli alati olnud julge, kärmas mees, kes tontigi ei kartnud, ja surma üle ei olnud ta weel iial järele mõitlnud — mistarmis ka? Nüüd tuli jee kõigehirmsamal kujul, ettewal-mistamtaa, pikkamijii, ärapõramata.

Kas oli jee surm, jee tume saatus siis kait-ja tema ijand? Ei, mitte täitsa! Weel jäi talle weerand tundi ise oma tahtmist.

„Ei, ma ei taha surra pikkamijii, minuti kaupa; ma tahan kohe surra ja täiesti, jee on minu wõimuses!“

Walililaotatud kätel tahtis ta end wette ku-tutada, seal tuli talle meelde Trude, ta pruut,

ja nüüd tuli talle lõik ja jõurikas mehelikkus jälle tagasi. Ta pigistas hambad kokku, sest talle tõusid pisarad filmi, ja mitte oma pärast!

„Ma ei taha huffuda argpüksina; ma tahan jorra teadmisega, et ma tema väärne olin. Kirjutada? Demale kirjutada? Paberit ja tinti on, aega ka. Aga kas on sel otstarvet?“

Lühikeste mõtlemise järele kirjutas ta ometi.

„Ma juren kergesti ja armastan sind!“

Wesi ulatas talle nüüd juba kaelani. Heinz mõttis torustikust kätega finni ja kõlkus nii wees.

Ta pigistas filmad finni ja mõtles Trude peale, kui see sirelipööjas talle esimese muju andis: „Heinz — —“

Altitsejt kui ära kustutatud, kadus armas pilt. Peaaegu kehalikult nägi ta Wilhelm Rumpfi kahwatanud nägu ja palamaid filmi.

Ja selge teadvus tujutas taft läbi: „Tema.“

Aga imelik, ta ei jatkanud teda vihata:

„Waeue, haige mees!“

See nägemus ei kestnud kaua, siis wiibis Heinz jälle Trude juures. Masinlikult tõmbas ta enda förgemale.

Ja wesi tõusis ning tõusis. — —

„Jaostonnad mõivad nüüd juba wett kaudis täis olla,“ ütles üleminjener. „Ujun, on tõendatud, et üksed kahelordje rõhu wälja kaunatawad.“

Admiral ja ehitusinspektor noogutasid pead, kuid esimene soowis koormatud waheseinu näha ja sellepärast läksid herrad kohe alla.

Sinna jõudes waatas Weller kohe otjides ringi, kuid admiral algas temaga samal pilgul juttu.

„Kas ma mõiksin terwe ehituse plaani kaardi näha, wõi ei ole seda siin?“

„Muidugi, ektjellents. See on jaostonna-injeneri käes. Herrra Frohne — kus on herrra Frohne?“

Keegi ei wastanud ja Weller jai närwilihets.

„Ma palusin ju teda siit mitte lahkuda. Herrra Rumpf, kus wiibib Frohne, kui ta Teile ütles, et lõik walmis on?“

Rumpf, kelle nägu lubiwalge, tahtis wastaata, aga ei saanud sõna suust. Wikkamisi tõstis ta käe üles ja tähendas nr. 24 wahetuksle.

Chmatuismaius waldas koosolijaid. Aga ainult mõne sekundi:

„Kõik herrad filmapilt laele, palun,“ hüüdis Weller käskimal toonil, ja jooksis tuhatnelja trepist üles.

„Pumbad seisma!“ Kõnendas ta masinistile juba laugel.

Siis jooksis ta peatraani juurde ja kolm sekundi hiljem woolas wesi 23., 24. ja 25 täispumbatud ojast jälle wälja.

Üleminjener oli esimene, kes 24. jaostkonda sisje tungis. Elektripirnid põlesid ifka weel; wesi oli tõusnud kuni peaaegu laeni, ainult 30 tjentimeetrit puudus weel. Üsna ülewal kõlkus Heinz Frohne. Ta oli enesele piikitraafid kaenla alt läbi tõmmanud ja need ühe mutri külge kinnitanud. Ta kehaliikmed olid lõndid ja silmad finni. Kas ta minestuses oli, wõi jurnud, polnud weel näha.

Ta kanti laewalaele ja seal nähti, et talle wesi kopju ei olnud tunginud. Minestuses langenud oli ta ainult ülemdäära kokkusurutud õhu tagajärjel, mis tihedate seinte pärast kikkalt wäljapääseteed ei olnud leidnud.

Warsti awas ta filmad.

„Ometi,“ ütles ta ja naeratas õndjalt. Siis waatas ta päikese peale. „Kui ilus see on,“ ütles na taja, ainult itseesele jostistas ta: „Trude!“

Weller kummardas ta kohale.

„Aga kuidas oli see ometi mõimalik, armas Frohne? Oli see õnnetu juhus, tähelepainematus, wõi — —?“

Ta pilt pöördus Rumpfile, kes maha wahlis, nagu ta seda alati suures ärewuses tegi.

Heinz waikis filmapilgu ja siis waldas teda ülewoolaw elurõõm. Ta ei suutnud selle mehele midagi paha teha, kes ta sõber olnud ja nüüd haiglasest tujus peaaegu ta mõrtsufaks oleks jaanud.

„Andsin käju õieti, seal märkasin, et üks muter weel lahki oli — — kinnipanek tuli mulle liig äkki.“ — —

Tund aega hiljem lamas Heinz oma woadis. Tema juures istus Trude Sanden ja juudles teda:

„Heinz, minu Heinz!“

Järgmisel hommitul käis ajalehtedest läbi lühike igapäine teatus:

„Õnnetus: Herrra Rumpf, üks andekamatest injeneeridest meie laewatehases, kuktus wääratuse tagajärjel üht uut laewa üle waadates laewalt merde. Küll saadi ta warsti paati päästa, aga minestanut ei juudetud enam elusse aratada.“

Posti kaudu jai Heinz kirja, milles ainult wähe sõnu:

„Soowiksin, et ja mulle mõiksid andeks anda, sest ma usun, et ma nii süüdlane ei ole kui näib. Kord kuulutati mulle midagi niisugust juba ette.“

Kas tahad oma pruuti terwitada?

Kõigest hoolimata olite teie mõlemad mulle armjad. Kurjategija oli teine minus, aga jurema peame nüüd mõlemad. Wilhelm“.

Laewaõnnetus.

Itaalia kirjaniku M. Castelnuovo uudisjutt.

Meid oli 15—20 esimejeklasi reisirat ühe ilusama auriku lael teel Livornost Genuasse.

Räite oli waewalt loodunud, õhtutaewas oli täis walgust. Soe, pehme tuulehiil heljus üle mere. Irandad suitsetafid, daamid waatlesid roosilisi pilwi ja waitist merd. Noor abielupaar seisis käsitäes pardal, südamliku armastuise õnn filmis.

Keegi kõneles rumalast peast õnnetusest, mis mõni päew tagasi Canal la Manche'is juhtunud. Keegi ohwitser lausus: „Mul on prantjuskeelne leht kaajas, kus selle sündmuse ükspärasju kirjeldatakse.“ Kähest-folmest küljest kuulnud palwe: „Lugege, lugege!“ Ja ohwitser andis järele; ta lõi lehe lahti ja luges hirmu juhtumise täieliku kirjelduse ette, mida võib kofku wõtta paariks jónaks. Kehtõõjel oli Ingliise kaubalaew 5—6 miili Doverist kofku pörganud Saksa aurikuga, mis o'i üleni täidetud wäljarändajatega; wiimane laew oli wäheha kui weerand tunni jooksul põhja wajunud. Kuuestfajast reisirat päästeti ainult 150. Terwed perekonnad läksid merepõhja. Ingliise aurik päästis niipalju kui wõimalik ja läks järgmise jadamasse reparatuuri.

Muidugi seletati nüüd meie laewal asja igatepidi.

„Milline õnnetus!“

„Wähe ettewaatust, ja õnnetus oleks ehk olemata olnud!“

Sarnased, weelgi jügarwõttelijemad waatufused katkestati närwliku reisirat poolt, kes hüüdis:

„Kas meie ei wõiks millestki muust kõneleda?“

„Ja jah,“ wastasid ükfikud, „kõneleme muust“.

* * *

Kuid kui mingi kõneaine meie huwi elule on aratanud, on meil temast wähe wabaneda. Nii ka siin. Jutlemine katkes; tekkisid wäikesed rühmad, ning oleks wõidud wanduda, et igas niijuguses rühmas kõneaineks oli Canal la Manche'is juhtunud õnnetus. Sama aine maffis aga kindlasti rühmas, millesse kuulufin mina.

Meid oli wiis; mina, noor abielupaar, kellest warem kõnelesin, ja kaks kehtmises wanadufes ifandat, kõi hotelli-tutwufed Livornost. Noor abielupaar oli Sihtliast pärit ja tegi oma pulmareifi. Mees oli mulle nimekaardi

annud, mil järgmist lugeda oli: „Abiwokaat Camillo Riani.“ Ta naise nimi oli Maria.

Ma pole elus kunagi nii õnnelik olnud, et ma teist nii ilusat paari oleks wõinud tundma õppida. Riani nägu oli tõmmu, ta filmad mustad ja ilmefad; habe oli tihhe ja sanuti must. Ta naise juuks oli miski blondi ja kas-taanjapruuni wähepealif, ta teint oli helki-walt walge, ta siinjilmad läikifid niiskelt kui meri; ta hambad olid elfenbeinwalged.

Kui neid inimesi näha — nad olid kofku umbes 40 aastat wanad — siis wõis aru saada, et nende wahel walitses armastus täis andumust ja elujõulif wärskust; mitte üleliia tormiline, kuid siiski jüdamlik ja kindel armastus; armastus, mida tahaks küll igailts tunda ja awalbada, ja mis aratab iga inimeje hinges, kes ainult pealtwaataja ei ole — kadefus wõi libedustunde

„Rahlemata,“ lausus noor waine, „ellufjääjad on kindlasti weel halbemas seisuforras, kui uppunud. Need perekonnad, kes koos hukufid — on kadestamiswäart. Armastatud inimesi kaotada, ije edasi elada ja terwena igatufust tunda kadumute järele — tõesti, ije on kofhutaw saatuf. Säärasel puhul palufsin ma koojat, et ta ka minu oma juure wõtaks“.

„Nüüd teate Teie jeda, mu herrad,“ lausus ta mees ja waatas meile naeratades otfa: „kui meie laew täna õõjel põhja wajub ja Teie mind päästa ei juuda, siis ärge hoolitfege ka mu naise eest, jefst ta tahab minuga koos hukufda.“

„Jah!“ wastas waine kindlalt.

„Kahjuks,“ lifas mees juure, „kahjuks olen mina aga üks esimestest, kes upub, jefst ma ei jõua minutitki wee peal püfida.“

Oli pimedaks läinud ja meie läksime kaju-titesfe.

Sel filmapilgul panin ma tähele, et taewas enam nii jefge ei olnud, kui weerand tundi warem. Seljatagant, Türrheeni rannifu poolt lähenefid mustad pilwed, ja wahete wahel jähwas hele wälk läbi õhu. Wõib olla meie jutu põhjufel, kuid igatahes ardtas ije asjaolu minus kartufe, millest ma aga, enesefsti mõista — kellelegi ei hinganud. Läheneftin ainult madrusete ja küfjin: „Tuleb torm?“

Mees, kes jufst wäga wiisakas ei olnud, waatas mulle imestanult otfa, kehitas pahajelt õlgu ja läks minema, ilma et oleks wastanud.

Ma ei teadnud tõesti mitte, kas oli mu kü-

sinus niimõrra naitu, mõdi aga ei ojanud mees tarviliku ettekuulutusjega hakkama saada.

Esimese klassi kajut oli inimeste täis. Keegi Prantsuse daam istus klaveri ees ja mängis peast paar Chopini Notturmo't; teda julgustasid 10—12 nooremehe kiiduawaldused. Ümber juure laua olid kõik kohad kinni. Kaks wanaherrat mängisid malet; noor abielupaar lehtises illustreeritud ajakirja, kusjuures Niani oma naise piha ümbert kinni oli võtnud; keegi palja peaga herra, kes wälja nägi, nagu mõni tagawarawäekapten — uuris hoolikalt „Raudtee ja Laemasõidu Teatajat“; keegi noor neiu kritseles oma päewaraamatu kallal. Kuna taasi tee ja tuue talbreku ees, millel istujesid juured singileiwad — istus uhtelt kuus inglasi, isandad ja daamid, kes oma igawuses olid nii üksteise jarnased, et neid ainult nende riiete järele mõis ära tunda. Nad sõid oma singileiba ja sõid oma teed roodu korrapärasusega, ja kui kõige wanem ja pikem neist — nähtawasti perekomapea — miski laulus, siis wastasid nad kõik hooris: „Yes... o yes indeed.“

Kui Prantsuse daam oma mängu oli lõpetanud, algas keegi noormees — nagu hiljem selgus, poeßell Bologna'st — tundmustiinet laulu. Siis lahtus enamik reisirijast ja läks oma kabiinidesse. Esimeste lahtujate hulgas oli ka perekond Niani; nad joowisid mulle südamlikult head õdd. Sel filmapilgul näis noor daam ilusam olemat, kui kunagi warem.

* *

Ma polnud omale kabiini walinud, waid olin omale kena kohakeste diivanil lastnud rejerweerida.

Enne kui puhkama heitsin, läksin weel kord laewalaele, et taewast waadelda. Ei olnud eriti huuri muutusi tähele panna, ainult pilwed olid loomale tõmbunud ning walgud jahwisid tihedamini. Ka oli auriku liikumise weidi kiirendatud.

Ruttastin kajuti tagasi. Oma waiharihma ajetasin pea alla, manli võtsin peale. Meliwiis reisirijat magasid õiglase und; lauluarmastaja poeßell norskas sügawalt — paar sammuminst eemal.

Üks madrustest küstutas lambid peale ühe. Mii lamastin awafilmi minutit wiis ja kuulatajini ijeärallist kohinat, mis tekitas laewa liikumine. Kuulsin ühetoonilist, korrapäraseid krumilõhke, masina ahkimist, pallide raginat, klaaside klirinat ja wee tumedat sulisemist. Võpüks jai minust wästimus jagu; puudaraskelt lamas ta mu kulmuldel — ja ma jäin magama.

Ei tea, kui kaua ma magasin. Minult jeda tean, et mu üles äratas hirmus lärm, purunemid klaaside sadu. Lambi tuhmil walguljel nä-

gin, kuidas kõik mu ümber waarus ja wankus, kuidas üksikud kogud — lamas unerammetusel kui minagi — üles fargajid ja ehmunult ümber wahtisid. Kell hakkas kõledalt helisema, ja ma sain aru: miski hirmust, miski kohutawat on sündinud. Igäl pool kostis meeleheitlik kisa. Keegi hüüdis: „Kõik laele! ruttu, ruttu!“ Poolpalsast, nagu olin — ruttastin trepist üles, kus parajasti juba hull reisirijaid edasi-tagasi jöelus. Mehed õõtoaletis, naised lahtiste juustega, mõnel neist alasti lapseed kätel; kõik unijed. Mõni kipunäas, teised nutsid, kolmas ujaldas enese õnnistegija hooliks, seal wanuti ja räägiti kurja; siin aga küsis keegi meeleheitlikul häälel: „Mis on sündinud, mis on?“

Laewal süüdati tormitõrmikud. Need walgustasid kohutawat waatemängu. Laewas oli pigimust, ainult siin-seal löikas kollane wälk läbi pilkajuse; meri pilbus laewa oma hiiglasainete turjal sumatanna. Ma ei suutnud kogu sellest õudusest aru saada.

Kas olime kokku pörganud? Mõdi olime jätunud madalikule, rahnule? Ma ei teadnud jeda.

Kapten — otjustawa ilmega, kuid surmakahwatu — hüüdis teda ümbritsewatele madrustele: „Ruttu! Päästepaadid wette!“

Zõudsin õnnelikult tema lähedusse. Küsisin, mis on juhtunud. Ta waatas mulle naerata des otja ja kostis jäijelt: „Aurik on liwoajoomele kinni jooksnud; kahesümne minuti pärast on ta kadunud. Kui reisirjad oma rahu ajal hoiatwad, on lootust, et kaks kolmandiku suudame päästa.“

„Ja wiimane kolmandik?“

Jällegi naeratas kapten õudusest. Siis lausus ta: „Wiimase kolmandiku hulgas olen ka mina.“

Ta pööris selja ja andis kästusid edasi.

Küselemine suurenes alataja. Ühtlasi kaswas ka lärm ja segadus. Kõik tormasid esimeste paatide juure; igauks tahtis esimesena paati pääseda.

* *

Nägin kapteni lähewemat. Ta hoidis rewolvrit käes; ta pööris näo kõige metfikumate reisirijate poole.

„Kes minu kästusid kõige sõnakuulelikumalt ei täida, selle lasen maha!“ hüüdis ta ilmega, mis kõige wähemalki ei lubanud kahelda.

„Paat on täis!“ hüüti äkki kuskagilt kuubist.

„Siis laske lahti, ja sõitke merele!“ kästis kapten.

„Tagasi!“ hüüdis ta ja pani rewolvriorihka kellegi nooremehe rinnale, kes alla paati tahtis karata.

Wahpeal olid mõningad merde hüpanud,

ojalt hullumeelsetes, meeleheites, ojalt kärjitus-
jes. Mõned nuttes, et oma waewa lihendada,
mõned aga lootuses, paati pääseda või randa
ujuda.

Õiib olla, oleks minagi kuhugi paati pää-
jenud. Kuid lasin teised ette. Mitte juure-
meelsete või elutüdimuste pärast, vaid arusa-
matu laiskuse või veel paremini öeldes: või-
metu nõrkuse põhjusel, mis mu liikmed oli
wängistanud. Mu hingamine seisis, mu keel
oli halwatud; ma ei suutnud kohaltki liikuda.

Magu jeda enesele õiib ette kujutada, olid
kõigi klaasjide reisirjad jegamini. Mingi õudse
tungi keskel filmasin äht reisirjeltki. Õiib
olla nägin neidki, ilma et jellest aru sain . . .
Mõtlesin Riani abielupaari peale. Mõtlesin
jõnade peale, mis nad õhtul väärinud. Ja ma
kõijisin eneselt: „Kus nad wiibivad? Kael?
Päästetud? Sufkunud?“

Äkki hüüiti minu nime; hüüdsid kaks häält
korraka.

Nad nad olid. Viikumatult tugejid nad
masti wastu. Mii noored, ilujad, elades ar-
mastuse paradisis — näisid nad rahulikud
olewat; waatajaid külmal werel jurmale filma.

Kui imelik! Seal, kus esutragöödia saawu-
tab kõrguspunkti — tungib alati komiim läbi
dramaatilise kanga. Tundsin, et punastasin;
häbenesin, et seijan krawattita daami ees, daa-
ni ees, kelle toaletti igapidi oli puudulikum, kui
minu oma.

Kumal häbi wängistas mind ainult mõneks
filmapiilguks. Vähenesin neile ja laujusin:
„Õiib olla, on meil veel aega — teeme kat-
setki — edasi!“

Waewalt olin jeda öelnud, jeal ragijes ko-
gu laew. Halwasti kordalainud päästefatje
oli laewa küljeli paisanud. Laewa poole ka-
jas üldine hirmuühtatus. Üle minu tormas
inimestemurd; tundsin enese wette langewat.
Paljud langesid ühes minuga. Algas kramplik,
hullumeelne mõitlus. Mõrga walguje kannul
filmasin mõlemad Riani'd; nad heitlesid kejet
teisi hukkujaid. Olin wäle ujuja ja peagi mõ-
lema juures. Wiimase jõubingutusjega kisen-
das Riani: „Päästke Maria!“ Ta wabastas
enese najest — jelle tõrkumijest hoolimata,
waatamata ta hüüde peale: „Ei, ei, Camillo!
Ma ei taha, et mind päästefatje . . . ei taha . . .
Camillo! . . .“

Riani kadus lainte alla.

Miipea kui ta oma meest enam ei näinud,
kadusid kõik eluwaimud ta filmist. Ta kae-
warred nõrkesid, filmad läksid kinni. Ta rik-
kalikud juukjed lainetasid üle õlgade; hawl,
mis warjas kaela ja rinda — langes maha;
oma kae all tundsin jüdame lööki.

Hoidsin teda kõwasti kinni. Ujujin, ujujin
kogu oma jõudu tarwitades.

Jõudsin paadini. Tahtsin peaaegu appi
hüüda — jeal ärkas noor naine minestusest.
Maria waatas mulle näkku: „Ei“, hüüdis ta,
„ei! — Olge armuline . . . laske mind jorra! . . .
Camillo, ma järgnen julle!“

Ma ei pannud ta jõnu tähelegi. Ta püü-
dis lahti rabeleda. Meeleheitliku heitluse ajal
tormas woog üle meie peade; tungisin tagasi
merepinnae — aga samal filmapiilgul kadus
mu käte wahelt Maria jale feha . . .

* * *

Tõusjin uuesti merepinnae, kuid olin äkki.
Nüüd ärkas minus enesealalhoidmise tung.
Pärast jeda, kui ma teisi olin tahtnud päästa,
tahtsin ise jälle elada. Kahe tõmbega olin lä-
hema paadi juures. Segane kija kostis paa-
dist: naiste nuti, laste kija, wihased ja hoolit-
jewad hääled. Üksteise järgi kostsid järgmised
laujed:

„Siin pole enam ruumi!“

„Meie wõime Teie pärast kõik ära uppu-
da!“

„Siin leiab veel üks ruumi!“

„Ei, ei keegi!“

„Siin on ruumi lahegi jaoks!“

„Mitte üheainja jaoks!“

„Alga omeki. Ühe inimeje elu pärast!“

Kaks tugewat kätt haarasid minust kinni ja
tõisid mu paati. Nägin oma ees hulka in-
meji.

„Jumala pärast, nüüd on aga küllalt!“
hüüiti waljult.“

Ja wihajelt kisti aerud madruste käest ning
tõngati uued pealetunajad tagasi merde.

„Ruttu, ruttu!“ kijenbas mees, kes tüüri
juures istus, „püüame nüüd eemale jaada,
muidu leiame veel pöörisse jurma!“

Madrujed aerutajid, mis wõisid. Kuid kas
jee oli paadi rasfus, või mee wastupanek —
meie ei liikunud bea jügugi kohalt. Nägin, kui-
das aurik tõstokkilt sügawamale wajuks. See
oli waatemäng, mille nähes weri jääks tarre-
tas. Tõrmitute walgujel nägin hulga inimko-
gusid. Kõik õnnetud, kelle jaoks polnud paa-
lides ruumi leidunud.

Hullumeelsetena tormasid nad ahtrist wõö-
ri, wõörist ahtri, hoidsid kõitest ja trosidest
kinni, ronisid masti tippu ja wahitsid ruma-
last sügawusse.

Äkki edenes wajumine kiiremaks. Later-
nad ja tõrmitud kustujid. Noolekiiwusega tun-
gis laew sügawusse; tekkis hiiglapööris. Pöö-
ris jõudis melegi juurde, kistus meid oma sur-
matowasse ringi; paat pöörlas enese ümber,
aerud murdujid pilbasteks; üle pea tungisid

lained, siis lendasime sügavikku, ja lained löid meie peade üle kofku. Meeleheitlik karjatus kostis mu juust ja . . .

„Mu herra,“ ütles keegi ja koputas mulle õlale, „tõuske üles, on juba walge päew!“

*

Muasin silmad ja leidsin etese diivanil puhkawat.

Mees, kes mulle õlale oli koputanud — oli Bologne poeßell.

„Kuidas?“ kogelesin jahmatanult, „kus meie siis oleme?“

„Per bacco! Aurikul ifka ja nimelt õige ranna lähedal. Teie nägite wist kohutawat und?“

„Kuidas Te jeda teate?“

„Noh, see pole raske. Teie sõjendasite ju nii mitmikult, et meie kõik ehmatajime.“

Tõesti, kõik kajutis wiibiwad reißjad waatasid mulle imestanult otja. Tahaksin kihla wedada, nad arwasid wist kõik, et ma wist täie aruga ei ole.

„Noh“, wastasin rahulikult, „nägin, nagu oleksin merehädas.“

„Kuradi wärsst, kas Teie siis miski ilusamat ei oßanud näha? Romans, mille eide ette laulsin — oli ju kah „Unenägu“. Kuid see „unenägu“ oli palju wiisakam, kui Teie oma. Kas Teil weel minu laul meeles on?“

„Muidugi.“

„Unistan muusikast“, jatkas poeßell. „Oleksin ma teatri läinud, ma oleks kaugele jõudnud.“

„Selle juures ma ei kahtle“, wastasin häämeelselt.

Kõige pealt pidin wärsket õhku hingama. Laksin laele ja leidjin seal hulga inimesi ees.

Riani abielupaar tuli mulle wastu.

„Nägime ka päikejetoõju“, lausus noor daam. Ja elamalt kirjutas ta juurde: „Taewas olid pilwep, kuid päike kihutas nad ära. Mii-sugune mere sõit on juurepäranne!“

„Ja kuidas magajite Teie?“ päris minult advokaat.

„Hirmfasti!“ wastasin. „Nägin unes, kuidas meie laew liiwajoomele finni jookõõs!“ „Ja muud midagi?“ küsis proua naerata-des.

Nägin ta walgeid wäikeid hambaid.

„See oli hirmus!“ kordasin, „kõik oli nii tõenäolif ja kole . . .“

„Ja meie mõlemad? Mis sündis meiega? Ruttu, ruttu, jutustage! . . .“

Sel filmapilgul sõitis laew Genua sadamasse.

„Ei“, wastasin. „Ei. Hirmja unenäo ajemel waadelge parem ilusat tõelikkust, mis Teid ümbritseb, signora: Seal, signora Maria — näede Liguuria mägesid, seal kerkib taewa poole Lanterna ja eemalt paistab uhkelt see imeilus linn — kas ei ole tõsi — see on ju juurepäranne?“

„Jah, see on juurepäranne. — O, Camillo, kui õnnelik ma olen!“ Noor naine surus oma pea mehe õla wastu. Ta jüda tundis jeda jalajast rõõmu, mis tekitab ilu waatlewa aujameel-je inimeje hinges.

Abielupaar ei pannud mind nähtawasti tähelegi. Waikselt astusin eemale. Seal oli walgust ja päikejepaistat, ja ma olin õnnelik, et mu õised nägemused nii kergesti haistufid ei milleksti.

Unistus.

Ed. L. Wöhrmann.

*Kas sind on wõi pole ilmas,
seda ma ei tea, ei tea,
aga sinust unistada
on nii hea, nii hea, nii hea!*

*Ja kui ürkun, liigub põues
keegi nagu salaja,
keegi armas, keegi kallis,
piha mulle otsata . . .*

*Kes ta on wõi kus ta wiibib,
seda ma ei tea, ei tea,
aga temast unistada
on nii hea, nii hea, nii hea!*

Sobune.

Maami kirjaniku Cyriel Buyase jutustus.

See oli lühike liigutaw nähtus...

Reff parajasti praegu parandatud maanteed oli kolm last mängimas. Näen neid veel praegu selgesti oma ees ja mulle näib, et ma neid alati nii jaan nägema, nagu mulle ka eluaeg meele jääb nähtus, mis nüüd järgnes.

Kõige wanem neist oli kahetja- või ühe- ja-aastane tütarlaps, õhetawa nufunäoga ja finiste filmadega ning mustade juustega, mis lasitult ka pea ümber rippusid; siis viie- või kuue-aastane poisifene, paks, punane ja walge peaga, hallide, lapitud ja uuesti jälle kattirebitud pükstega, mida kattijes trakkis õladel finni hoidsid, ja wiimaks väike sülelaps, nii umbes poolteist aastat wana, liimas istudes; õige kena poisj suurte, tarkade filmadega ja fuulümmarguse, peenelokilise linapeaga.

Ei mäleta enam, mis mängu nad mängisid. Wõib olla ei olnudki see mäng; wõib olla lebasid nad niisama liiras päikse käes ja maitseid kewadedõhku. Kreegi ei hoolinud neist; väike maja oli päikse käes nagu magamas; majafesed, walgetslubjatud, kütitajid kohel pool juurt maanteed, mis linnast linna wiis.

* * *

Sülateje ainja kõrtji ees pingil päiksewarjus istudes olin ma, wäsin id pikast ratta sõidust, tuffuma jäänud. Olin sel kenal maipäewal juba 40 kilomeetrit ära sõitnud ja teine riipalju oli mul veel wõta. Olin fiiüarnukid pingi toele najatanud, filmad finni pigistanud ja masinlikult veel mõned wopshud oma piibust teinud. Jalgratas, mu ilus jalgratas, seisis minu kõrwal kui truu foer.

* * *

Teramad hiiüded, fiija, huugumne ehmatasid mu äffi unest. Ma kargan piusti ja näen ägeda wälgu walgel nähtust, mis mu ehmatuie pärast tarduma paneb.

Juust minu ees, maanteed mööda, fuis veel praegu lapsed mängisid, läheneb nüüd, pehmes liimas kerjesti wälkades kõnni, väike, purjeriidega kaetud wanter. Ja ühe ning sama pilguga näen ma, wärisewaid käsi oma aimukohtadele surudes ja suud häälttegemata awades, juhti wantri kätte

all magamas, mõlemaid wanemaid lapsi karejudes põgenemas ja wäikest rahulikult liimas edasi mängimas, nagu ei ähwardaks teda mingifugune hädaoht. Wõi: ei ole oega appigi jooSta: wanter sõidab lapsest üle!

Uga ei... ei sõida!... Samal filmapilgul, mil ma seda usun, näen ma hobust oma pead lapse juure nuujutades alla lastawat, ilma et last oleks puudutanud.

* * *

Kära, ahastushiiüded. Uksed kistakse lahti, juure ruttawad inimesed. Tütarlaps ja poisj hulnawad jaadud kõrwalopsjude tagajärjel, ja kui meeletult ligidale toemata naine wõtab lapse sülle. Woorimees, kes käreft ätkitist ärkab, kargab wantrist maha ja hakkab, fuuldes mis juündinud, wantrudes ja kirudes waest hobust peksma.

Nüüd ruttan mina sinna, pisarad filmas. Tunnen, et jelle mehe wõiksin kägistada. Uga veel enne, kui ta juure iduar ja aru jaan, kuidas see sündis, tunnen enda jälle täitja rahuliku olemat. Rahulikult ja lepitawalt panen oma käe ta õlale ja ütlen: „Sõber, ärge hobust pekske; parem tulge ja jooge minu jeltjis klaas õlut.“

Ta pöörab ümber, lõpetab lõõmise ja filmatet mind wälkuwat filmi ümberfilitult. Lahendamata draama etendub meie wahel wälakuinujel. Lõõb ta veel edasi, lõõb ta hobust veel ainus kordki, siis torman ma talle kallale, wiistan ta maha ja kägistan teda. See on küdel. Ei löö ta enam, siis annan talle käik andeks ja tunnen, et siis olen heateo teinud, et minu headus ta juudames efimeft korda on aratanud headuse keele, mis pärist jeda veel rihti jaab helijema.

Ta ei löö enam, on wististi mu pilgust lugenud, mis siis jaraneks. Ta on tunda jaanud oma karedas hinges headust ja drunust, mis minu hingest woolab. Nah, ta on äffi üsna heaks jaanud, wistab piitja wantrisse ja peab hobuse finni.

Ma pööran ümber ja hiiüan läbi käre kõrtsinuist. Tallin temalt kaks klaasi õlut. Siis lähen hobuse juure, wotan ta norus pea oma käte wahele ja silitan teda wärisedes.

„Woorimees, kas talle ei oleks katsu waja?“

„Sui herra arwab“, wastis mees häbe-
sifult.

Eiis tuleb kõrtjinaine ollega. Meie löö-
me klaasid kokku. Ma tellin hobusele kaeru.
Kõrtjinaine toob nad korwis.

Woorimees wõtab hobusel rauad juust.
Ja kuna hobune mu pahemast käest nõsib,
silitan ma paremaga ta kaela ja lasta. Ma
teen jeda pikkamisi ja taja. Meel läheb mul
haledaks; pijarad tulewad mul silmist; nad
langewad kaertele, mida hobune mu käest
ijuga jõõb.

Mii, nüüd on kõik korras. Korw on tühi.
Mees paneb hobusele jälle rauad suhu ja

wanfer weereb edasi. Ma annan woorime-
hele kätt; selles peitub kaks franki:

„Wõite teel meel klaasi olut juua.“

Mees oli liigutatud, ei saanud kõneleda,
tänas mind ainult filmadega.

Jätin temale weel järele waatama. Wis-
tisti ei olnud kõik korras; mõnekümne jaa-
mu järele peatas ta ja kargas wankest
maha. Nägin teda looga juures talitawat
ja seal midagi muutwat. Ja kui see sündi-
nud, silitas ta hobuse kaela ja lasta, patju-
tas hobusele seljale. Eiis läks jälle wank-
raste ja sõitis edasi.

Rõõmjasti sõitsin minagi edasi.

Naisori.

Greeka kirjaniku Aleksandra Papadopulu jutustus.

Kuidas armastas kuningatütar merd, ku-
ningatütar, kel merejiniised filmad, toredad kul-
mud ja süsimustad juukjed juft kui rongajuled!

Tihti filmittes ta kalapüüdmist, nägi, kui-
das kalad siplefid, ja kalamees, täit wõrku kui-
wale tõmmates, kejer kõike jeda surmawalu ja
surmawõitlust rõõmukaule laulis.

Tema arust, nagu oleks mustawerd noor
kalamees jedajama mõtelnud, kuna ta oma
wõrku parandas, mille kala oli katti lõõnud.

Ühel päewal nägi kuningatütar, kuidas ka-
lamees-poisikene ühest karkiseft raamatust katjus
lugema õppida ja wistas talle kolm kotti kul-
da kätte, et ta lähets ja kõik keeled, kunstid ja
teadused kätte õpiks.

Ja poisikene, kes oli harjunud kuni-
gatütarit iga hommikul nägema, lastis euejele
jelle meeldida, ja kuna kalamees seeford kodust
ära oli, heitis ta kuni-
gatütarle tulije pilgu,
waatas talle alt üles otja, nagu oleks ta taht-
nud tõotada tema kõrgusele jõuda, ja jooksis
walgufirelt minema.

Wastad olid möõda läinud; ühedelt olid nad
rõõwinud mõistuse ja iluduse, teistele neid kül-
luses jaganud.

Kuni-
ga tütar oli jingunud kõige ilujamaks
neiüks kuni-
ngriigis; ta on oma wanemate
rõõm, aga ühtlasi ka nende mure ja walu wa-
naduses; kuni-
gapoegi tuleb idast ja läänest,
aga tema ei taha kellegi kuni-
ngamaks saada.
Tema mereniiste pilk ootab midagi mereft, ja
iga puri, mis mereft ilmub, paneb ta põue kii-
remini põfjuma.

Seal, ühel päewal, lignes kohale, kus ka-
dunud poisike furd kalu püüdnu, walge laem
ja heitis seal antru merde.

Kena noormees kargas laewalt maale, pöö-
ras oma tulije pilgu aina poole, julgesti ja
findlasti, nagu oleks ta ütelda tahtnud: „Olen
ju omale wõitnud!“ Ja neiu filmittes teda pi-
jarfilmil, nagu oleks ta ütelda tahtnud: „Ma
ootan sind!“

Noormees läks ülesse lossi ja ta wõeti
wastu juure auga, sest ta tõi kaasa kirjad, mis
ütlesid, tema olla tähtjas wõrkestipog ja osta-
wat isegi linnukeelt.

Terwest riigist kogusid kokku targad ning
kõijid temalt juuri asju, aga tema wastas
igale kõijale tema keeles.

Ta mängis ka wiulit ja joomastas kõiki.
Õõpikud jäid wait ja kuulafid teda joõbnult.
Ka kuni-
nganna oli waimustatud, ainult ku-
ni-
ga tütar tundis sõdamas ühtlasi armastuse
ja imestusega rõõmjat uhkust. Ja kui kuni-
gas õhjul ütles, et ta jeda wõrkestipoga wõime-
heks joomiks, ei pannud tütar wastu.

Rõõmu tundis kuni-
ngas, rõõmu tundis ka
kuni-
nganna, sest nüüd ei kustunud nende jugu.
Rõõmus oli rahwaski, kui jeda kuulis. Selle-
pärast peeti nelikümmend päewa ja böõd pulma-
pidu ja terve riik pühittes jeda.

Miipea kui pidud möõdas ja kuni-
ngatütar
oma mõrjatoas istus, walged mõrjariided
seljas, nuttis ta rõõmu pärast. Ta armastas
oma meest kahelordseft, sest ta oli ta üles tõst-
nud.

Minult ühe asja unustas hea kuni-
ngatü-
tar: et kõiki mõtteid ei tohi awalbada, sest et
jellega tihti parandamata haawad liitakse.

Ta tõmbas mehe afna juurde, näitas talle
mereranda ja ütles:

„Kas mäletad weel — seal — jee koht, kas
tunned jeda weel? Kes oleks sulle tooford

ütelda mõinud, et kord oma tarkuse päraft oma kuninganna enesele najetš jaad, fina, — kes ja ju talamehe poeg oled? —

Noormees ärtas kui jügarawft unest, pööras ümber ja waatas abitaafjale kurwalt otja. Jumalikud annid, böffjed uurimijed, wahuta ja rõõmuta nooriga — kas see tõesti midagi ei olnud? — Tõfti küll, jelle kõige eest mõlgnes ta kuningatütrele tänu, ja nüüd heitis ta jelle kõik temale ette? —

Ta largas merde, jõudis ujudes oma lumiwalge laewa juurde, ja weel enne kui ta kuningatütre farjatust kuulis, kadus laew; ainult kuupaiste walgustas weel laewa teed.

Kuningatütar nuttis ja nuuljus. Ta ei olnud jeda ju pahas mõttes ütelnud. Ta oli talle ainult ütelda tahtnud, et ta alam seisus midagi ei maksja ta waimuannete tõrwal.

Neitsilik leif pani enesele leinariided jelga ja nõudis isalt, et see talle laewa lajeks walmis jeda ja talle taaja annats nelikümmend neitsit jeltfilisteks, kes teda otfimisreiftil jaa-daks.

Kuningas täitis ta joomi, ja nii rändas kuningatütar, meheriided jelgas, linnaft linna ja otjis oma meest.

Kuid asjata! Asjata fuldas päike riiki, asjata laulfid linnud, asjata õitjefid lilled. Kõik o'i jurnud, kõik. Mees puudus.

Jgas linnas uus lootus, ja hiljem tume meeheheide. Ta kiskus oma juukseid ja nelikümmend neitsit ta ümber nutfid temaga ühes.

Laew sõitis ja jõitis, ainult lootus purjeks. Ja nii jõudis ta ühte kaugesje linna.

Seal kuulutasid hüüdjad:

„Kes kinga muusikamehele kolme päewaga ta kõneande tagaft annab, jaab määratud warandujed. Aga kes jeda töötab teha ja ei tee, kaotab pea!“

Nüüd ruttas kuningatütar hüüdja juurde, küfis temalt tundemärke ja kuulis, et kinga muusikamees keegi wõdras, imeilus noormees olla ja et kingas teda rääkima tahtwat pan-na. Tema olla väga hea wiulimängija.

Kuningatütre nägu hakkas rõõmu päraft hiilgama. Ta aimas, et see ta armjam on. Ta ruttab kinga juurde ja ütleb:

„Mina, suur kingas, panen sinu muusika-mehe jälle rääkima!“

Kuningas näitas talle mõned tarkade ja arstide pead ja ütles kurwalt:

„Kahju sinu noorest elust!“

Neiu taab teda aga näha, ja kui see ta tema elu maksaks. Ja ta nägi teda. Ta langes tema jalgade ette ja palub teda. Aga noormees kas ei näe mõi ei tunne teda, ta jääb tummaks. Kui ta oli ära õppinud kõik keeled,

fiis oskab ta kõigis keeltes ka waikida, ijei armastuje keeles.

Läts mödda ejimene õhtu: neiu oli jurmale jammu lähemal. Aga ta näeb teda terve päewa; jeda õnne ei mõi jurm talt rõõwida!

Teisel päewal palub kuningatütar teda:

„Ah, jul oli kalade wastu halastust, ja nüüd tahad ja minu jurma, ja truudujeta mees!“

Mees jäi tummaks. Ainult oma wiulit mängis ta weel kõlawamalt.

Läts mödda teine õhtu: teine jamu jurmale lähemal. Waljas möllas rahwas. Mispäraft ilmjuüta werd walada? Aga kuningas oli jeda ütelnud, ja nii pidi see jündima.

Kolmandal päewal kuningatütar enam ei nutnud, pani pruudikleidi jelga, tegi oma juukseid lahti ja filmitjes armjamat filmadega, mis pidid jurema. Wiul nuttis ja kaebas.

Kuningatütar palus kuningalt, et muusikamees jeal juures oleks, kui ta poodatse. Kuningas lubas jeda. Ta jüda walutas, et jelle neiu pidi jurmata lastma, aga ta oli jona andnud ja polnud parata. Aga ta kahetjes, et nii mõtlemataft oli rääkinud.

Kogus koku lugemata rahwas. Waikseii istufid troonil kuningas ja kuninganna, wiimane nuttes, ja nende tõrwal muusikamees.

Timukas ajetas kinga tütre järjele ja pani talle filmuje kaela. Kuningatütar wahtis oma mehe peale.

Pikk waitus. Jutustati, et timukasfi pühkinud pijsawa filmist, kui järje alt pidi ära tõmbama.

Õffi andis muusikamees timukale märku ja astub kinga ette:

„Rikkaltult õnnistatud kuningas!“

„Ta räägib, ta räägib jälle!“ hõiskastid kõit nuttes. Ka kuningas nuttis.

„Sinu kinglik jona on kuningatütre minu päraft jurma mõiftnud. Tõhin ma ta wabaks osta?“

„Jah, heameelega!“

„Siis annan sulle tema eest wiis paarat.“

Ta andis raha kingale kätte, wabastas neiu kaela ije filmujest ja ütles temale üsna taja:

„Kas olefid iial mõinud armata, et kalamees sinu, kuningatütre, wiie paara eest wabaks ostab?“

Neiu waikis. Tema ori? Jah, ta oli tema ori jest filmapilgust jaadif, mil ta teda oli armastama hakanud. Ja armastuje pärisorjus on kõigemagusam pärisorjus.

Kuningas andis muusikamehele poole riiki ja kõik lälfid neiu ija losji tagafi, mis leinalip-pudes oli. Ja weel nelikümmend päewa lestfid pulmad edast.

Kartuliväljal.

Laedu luuletaja H. K. T. Tielo.

Õhtu wärmib pilwerangad punaseks. Lööpäewa ikres põwitavad umberringi wanad cided, nuristades pruunide warte alt kartulid.

Juba roomab udu üles kinfudele, wartele ilmub wilu niiskus, ja ifka wael tuleb warte wahelt aegajalt nähtawale ohkawaid päid.

Seft nende wahel istub puudus, ja pomiseb:

„Olen teile truu. Murdjin ühes teiega paludes kuiwa leiba ja pikurajin teie jeksjts

õlgedel. Ja teie peate mu furd ühes wiinia haigemaja ja keel usna waitjed olema.“

Õibed täidawad ohates wiimje koti täis ja raputanad raed mullast puutamaks.

Ja terve kari kahwatanud naiji woogab jostistades läbi udumere tüla hämarusse.

Nende kannul Puudus, kes ütleb: „Kannatage, kannatage! Minulgi on tülm ja nälg!“

Ja põld waitib, ja udu muutub ööks. Kaugel, kaugel feerleb wabrikujuits...

Rumal rebane.

(Artshi rahwajutt.*)

Kord elas rebane, kes oma poegadega peaaegu nälga juri. Ühel päewal läks ta midagi jõddawat ostima. Talle tult wastu lammas ja ta nappas jellest tohe kinni.

„Mis ja minust tahad?“ küsis lammas.

„Sõnn ju ära!“

„Do,“ wastas lammas, „tooret ei ole minu lihale ju mingijugust maitset. Mine, too kodust pada ja teeda mu ära; küll ma juba ootan, kuni ja tagasi tule.“

Rebane jooksis toesti koju pada tooma. Aga kui ta tagasi jõudis, ei leidnud ta lammasest enam kohalt.

Järgmisel päewal läks ta jälle toidujahile ja püüdis õnnelikult fitse kinni.

„Mis ja minust tahad?“ küsis see rebane.

„Süüa tahan find!“

„Ah nii, kõigi farmadega?“ ütles fits. „Too ometi käärid ja lõika mu farmad enne maha. Küll ma juba ootan, kuni tagasi tule.“

Rebane jooksis koju kääre tooma, fits aga pani plehtu.

Ka järgmisel päewal ajas nälga rebane koopast metja. Warsti tuli talle wastu hunt.

„Kuhu lähed?“ küsis hunt.

„Euren oma poegadega nälga“, ütles rebane, „ja ostin toitu.“

„Tule kaasa!“ ütles hunt.

Luri maad edasi koptasid nad hobust. Hunt jeadis enda täku ette, raputas ennast ja küsis siis rebane poole pöördes:

„Jõllitan ma filmi? Kas tõusewad mul farmad seljal püsti?“

„Jah,“ wastas rebane.

Waewalt oli ta jeda ütelnud, kui hunt juba täku kõri kallal oli, täku ära murdis. Siis jagasid nad jaagi; rebane wiis ühe osa ka koju lastele.

Kuid see ei kestnud kaua; nälga hüüis jälle rebane koopasse ja ajas ta wälja toitu ostima.

Jänes tuli talle wastu.

„Kuhu ja lähed?“ küsis rebane.

„Ostin toitu“, wastas jänes.

„Tule kaasa!“ ütles rebane, sest tal oli tore mõte peas. Nimelt tahtis ta sedajama teha, mis hunt oli teinud.

Nii rändasid nad edasi.

Ei kestnud kaua, kui nad ju kofku said hobusega. Rebane kõõpitas hobuse ette, raputas ennast ja küsis jäneselt:

„Jõllitan ma filmi?“

„Ei!“ wastas jänes.

„Ütle ometi jah“, furjustas rebane.

„Ogu siis: jah!“

Näuhiti fargas rebane hobuse kõri kallale.

„Mis ja tahad?“ küsis hobune.

„Tahan find murda!“

„Sellest ei ole sul palju kasu“, ütles hobune, „parem wõta see kuld wälja, mis minu

*) Artshi rahwafild elab Daghestaanis — Kaukaasias. Neid on olemas ainult 800—900 hinge.

kappjade all warjul on, ja osta omale mi-
dagi!"

Sellest sai ta rebane aru. Aga waewalt oli ta hobuje kappjatele läbenenud, kui hirmus hoop ta üles õhtu wistas.

Wigastatult roomas ta keraawi ja ajas seal enesjega juttu. „Wüüösin lamba ja ei jöönud. Dige. Mis ma weel pajaga tegin! Olen ma siis mõni foff! Ja fitte — lollus! Mis ma ta karwadega oletsin teinud. Ja

fuld kappjade all? Lollus. Millal on rebane ojanud raha tarwitada?"

Wühuguste kibedate mõtetega piinas enast rebane. Araawitaldal aga seisis, ilma et rebane oleks märganud, inimene. See wirtas talle ta weel kivi selga.

„Õnnetus õnnetuse järele!" ütles rebane. „Sjegi seal, kus inimesi ei ole, saan kivi!"
Ja pikkamisi kobas ta toju.

Saare õpetaja.

Saksa kirjaniku Wilhelm Lobsien'i romaan.

8

Kirjus ta demalt jelle tõesti? Ei, ei, see ei olnud riijumine. Ta mõttis ainult, mis tal enam ei olnud, mis tal ita enam ei mõinudki olla, ja mille järele ta oma süda ahastuses kirjendas.

Aga ometi piinas teda mõte Inge peale abati ja ei annud talle rahu.

Ta lehitjes waamatur, mis wauat sejus; aga ta filmad jooksid ilma nägemata üle lehekülgedele.

Siis katjus ta pooliku pildi kallal tööd teha, wistas aga pintslit tujaselt käest ja istus klaweri ette. Ta lõi kolm, neli affordi, siis seisis ta sõrmed jälle waiksel ja ta filmad läksid kinni, nagu oleks nendes seisnud pilt, mida ta näha ei tahtnud.

Wana Binne oli mängu kuulnud ja tuli imestama, et Dagmar juba ülewal.

Dagmar jõudis ta imestawatelt küsimistest ette ja palus lohwi; ta tahtwat merekaldale maalima minna.

Pool tundi hiljem läks ta üle heinamaade jaare läänekaldale.

Ta tahtis täna üffi olla ja läks sellepärast järjult kandilt alla kirkale liivaribale. Siin ei näinud teda keegi, siin oli ta kindel. Ta wistas maalimisajad waha, istus mererohule ja wahtis merele.

Lõuna eel läks ta toju. Ta oli palja jalu ja wõis oja mööda Jpzeni mäe alla jõuda; seau ei tulnud talle keegi wastu. Ja ta tahtis üffi olla, nimelt Eichstädtiga täna mitte kofku jaada; enne oli tal barwis ije seesmiselt selgusele ja rahule jõuda.

Kui pärast lõunat meetõus tuli, jõudis ta paadiga merele. Enne lastis ta asjad pakkida ja ütles Binnele, et mõnele jaarele jõuab ja wõib olla alles kolme päewa pärast tagasi tuleb.

Binne raputas pead.

„Kui õpetajamaija lähete, Binne", ütles Dagmar, „iis ütolge, et ma mõnets päewaks olen reisile läinud; ärge nad mind wodaku."

Kui ta wälja merele jõudis, nägi ta Dirksenit paati teele tulewat. Ta tõstis klaasi ja filmitjes terawasti.

Ilhe nõhuga muutis ta kurssi. Ta oli Inge ära tunnud ja aimas, miks ta Dirkseniga põhjapoolle, Westeroogele, läks.

*

Kuna mõlemad paadid üle mere kohjesisid, seisis õpetaja Eichstädt mäel, jalg wastu kirikumüüri, ja wahtis purjedele järele, kuni nad kadusid udusse, mis taugel merel lajus.

Siis läks ta waija ja pani ukse riwoi.

Ta ei leidnud rahu. Püümatult käis ta toas edasi ja tagasi, tundidetaupa.

Kui õo jaarte tohal seisis, läks ta wälja, jamanus terve jaarekaldale läbi. Curmani wäsinud, heinis ta rohusse ja wahtis pimedusse. Mis pidi nüüd jaama?

Ta lebas ja piinas oma peaju, aga ei leidnud pääseteed. Wiimaks tõusis ta ja läks toju.

Ta läks Jpzeni mäest mööda. Seal oli kõik waikne ja piine. Ta läks üles kuni aiawallini, toetas jelle najale ja wahtis pimedatesse atendesse.

Kas Dagmar jälle kodus oli? Ta ei tahtnud teda ei näha ega temaga ka kõnelda ja kui ta äkki oleks imunud, ta oleks põgenenud. Aga ta tahtis heameelega teada, kas ta juba tagasi oli tulnud, wõi ei tulnud üldse enam.

Midagi polnud näha ega kuulda. Minu: lipunõõr lahus wastu mart.

Pikkamisi läks ta edasi oja mööda alla, kus Dagmari paat seisis. Seba ei olnud seal.

Nüüd teadis ta, et neiu weel ei olnud tulnud ja enam tagasi ei tulegi.

Itka segasemaks murtus ta meel, itka was-

temaks ja väsinumaks ta tõnna. Tihti pidi ta teisma jääma, et mitte tuktuda.

Viimaks jõuaks ta koju.

Ilma riidest lahiti võimata heitis ta voodisje ja uinus kohe raskesse unesse, kust ta alles hilja ärtaas.

Nüüd oli waja enesele tulewaks ajaks täil selgust muretjeda. Murvat Ingega oli olemas ja võimatu parandada. Tema oli jellest tahtnud mööda jaada. Kuid see ei pidanud olema. Ta sai Ingejt aru; Ingel oli õigus ja andetsandmine oleks võimatu olnud. Ta ei võinud jeda, ei tahtnud jeda ja oli läinud, koju läinud narkhesje, aga selgesje ja puhtasje ilma, kust ta irnuud.

Uga mis sai nüüd temast? Kõige pealt oli waja abieiu lahutamijets jamme astuda. Usna kainest ütles ta endale jeda.

Ja siis?

Hoogeroogele ei võinud ta jääda, ta pidi lahuma.

Jah, kas mõis ta siis üldse oma ametisje jääda?

Ta ohtas raskesti ja sügawasti.

Onne sai ta kätte ainult, kui ametist lahkus. Tema oli wärsatõugatu, kõrwalheidetu, inimene, kel enam õigust ei olnud Jumala nimel fogudisje ette astuda, et teda õnnistada. Temal ei olnud enam õigust Hoogerooge kantistis jeista. Selle õiguse oli ta kaotanud tunnil, mil ta õnneihkaw inimjüda tugemaks sai kui ta wahjford Jumalaga, keda ta teenis. Ja ka mujal oli ta jelle õiguse kaotanud. Ta oli walmis.

Uga mis sai siis temast ja Dagmarist?

Siis oli ka see mööda.

Nastel sammul läis ta edasi jr tagasi.

Ei, ei, asi ei muutunud, niipalju kui ta ka mõtles ja aru pidas. Ei olnud leida pääseteed. Kõik oli lõppenud.

Kas ei katjunud ta sellegipärast Rieli minna, et sõbralikule kindralsuperintendendile kõik pihitida ja nii pääseteed leida?

Ta wistaks jelle mõtte kõrvale, kuid tuli ikka jälle jelle pease, kuni ta wimmaks jelle juurde kindlaks jäi ja järgmijel päewal otjus tas teele minna. Postpaat läks pärast lounat; wahjst jõudis ta weel jamal päewal mannermaale. Pühapäewal mõis ta jälle tagasi olla. Uga see oli ka ükskõik; kantistisje ta ikkagi ei läinud. Sellepärast läks ta Hanjeni juurde ja palus keda pühapäewal jumalateenistust pidada.

„Teie tahate mannermaale minna, herra õpetaja?“ küsis see ja waatas ilma. „Kardan, et jest midagi ei tule. Sest kui ma ei eksi, tuleb homme niisugane torm, et keegi ei jõida.“

„Ma tahan ometi katjuda.“

„Head teed.“

Kad andisid kätt ja lahkusid.

28.

Stooliõpetajal Hanjenil oli õigus.

Taewas, mis weel praegu jeige olnud, läks äri piwve. Paistis, nagu oletis terwet merd enesesje maanud pais, pime toimupiw, nii et tundo aega mitte jaja meetri taugujete ei nähtud. Siis lahenejto sügawairppuwad, hallid pilwed, aga taewas jäi mustats ja rasketis.

Saarewahwas ruttas meresaldale paate tõwemini tunni panema.

Ka Hanjen läks alla oma paadi juurde. Ta oli paawiga parajasti walmis joanud, kui Dagmar Rosenlund täitel purjedel oija kojjes.

„Olete õigel ajal tulnud“, tähendas Hanjen tema juurde astudes. „Tundo aega hüjem oletis Teie Teie pähtliwores mõinud tõjine häda täes olla.“

„Läheb asi siis nii hulluks?“

„Wististi! Kas olete iial niisugust õhtu näinud?“

„Kas weji tõujeb kõrgele?“

„Wõimalik, kui tuul pöwrab. Uga ma ei uju, et asi nii taugele läheb. Teie aiawallini tõujeb ta waewalt, ja siis pole weel häda.“

„Mina ei karda jeda ka. Jumalaga, herra Hanjen. Tulin Hõrnumist, ümber Amrumi, ja olen wäsinud.“

„Ujun jeda. Seal seijab ikka wäste meri ja annab tööd. Jumalaga, preili Rosenlund.“

Dagmar läks Spteni mäete. Binne ei olnud kodus. Tema oli jaare idakaldale üht tuktawat waatama läinud. Ja see oli Dagmarile armas.

Wäsinult wajas ta tugitoolile, nõjatas jehja wastu tuje ja kuulas tuult, mis wahjemaks paisjunud ja hooti maja ümber wingus.

Pikk tee üle mere oli ta rahulikum ks teinud. Tundide kaupa oli ta sihitumalt ja tüüritumalt ühes weetõuswooluga üle tajateji hällitawa mere sõitnud, oli ennast ajada lastnud, ükskõik fuhu, ja oli pääseteed otjinud hingesegadusjst.

Nüüd oli ta waihjeks jäänud. Ja temas oli otjus kindel, jaarelt lahuda, ilma et enne oma armastusje eest oleks wõidelnud. Ta tahtis unustada ja loobuda; jest ikka jälle seijis kahwatu, kurwa Inge pilt tema ees, ikka jälle nägi ta teda üksikult ja waihjides üle madal mere ja pimedada jaare ruttawat ning õõttu kaduwat.

Uga ta jõuda ei olnud rõõmus, kuigi ta kindla otjusje oli teinud. Ei, temas peitus püritu, furnud tühjus.

Rahutult tõusis ta jälle üles ja käis edasi-tagasi.

Eiis istus ta jälle ja toetas pea lätele. Muuksumine raputas teda. Ta nuttis nagu laps, kes oma kallima asja puruks löönud ja nüüd raajude ees seisab. Väljas merel oli ta juba rahulikum olnud. Aga maja waituses jäi ta hing kohmetuks ja ehtis ringi.

Wahetewahel kohkus ta, kui torm kõwemini wastu katust pörkas wõi korstnas wingus.

Ta igatset inimele järele.

Kui ometi Sinne jälle koju tuleks! Eiis kaotid kurnad pildid, mis teda ähwardasid.

Jälle nägi ta Inget oma ees, kuidas ta paadis Westeroogele tõudis, üksi sõudepingil, filmad tarretult kaugeles.

Ta ei jaksanud enam kannatada. Tuba muutus talle liig kitsaks. Ta tahtis wälja minna ja tormi käes heinamail jooksta. Eht jäi ta siis rahulikumaks.

Nuttu sidus ta enesele rätiku pea ümber ja läks uffe juurde. Kuidas tuul huilgas ja wingus! Ta toetas wastu ust — kõigest jõust! Wiimaks andis uks järele, torm kahmas taht finni, wiskas ta waukudes tagasi ja hüpnas winandes ning milistades kotta.

Meiu ei hoolinud sellest, jättis uffe lahti ja läks läbi roostiaia kuni aiawallini.

Ükki beatas ta, hoidis kabe käega aiawärawast finni ja waltis suuril silmil wälja.

Nii kaugele kui ta näha wõis, ei muud kui lained ja waht, ja paarerannal majafõrgune laintemurd.

Meri oli hullu kiirusega tõusnud; torm ja weetõus ajasid teda.

Walae. Iäikim waht, nii kaugele kui filmad näama watabid, walae waht ja mürisemad, hall-rohelised wood, mis üle loare weeresid ja noerdes üles mägede ja majade poole tant-
sifid.

Wesi, wesi, igalpool wesi, rullim, kohisem, mürisem wesi.

Weel ei olnud ta mõaa kõrae.

Dagmar nägi koolimäest kooliõpetajat pikfades weepaabastes läbi wee alla raabrite juurde minemat.

Aga wesi tõusis ja tõusis.

Meiu seisid walli ääres ja silmitses tera-
masti, kuidas wesi mäejalal ifka kõrgemale ja kõrgemale roomas.

Aga ta ei tartnud. Wallini ta wististi ei tõusnud, oli Sanjen ütelaud, ja teda ta usaldas.

Õjimejed wahuhelbed langejid mäele, rip-
pused filmapilgu nagu walged roosid jastud pööjastel ja kadusid siis.

Mõnikord tuli wahtu kui lund, see lendas katusele ja üle katuse, teisele poole laintesje.

Sini-mustalt ähwardas taewas.

Tuli widewik ja wiskas jätawaid wärwe pimedasse; aga need lämbusid merest tõuswate taskete pilwede kihutawas ruus.

Kõrgemale ja kõrgemale tõusis wesi ja rajaksi hakkas hirm Dagmar Rosenlundi hinge roomama.

Kas weetõus küll juba käes oli?

Dagmar seisid ja liisid eneselt tõuswa hirmuga ifka ja ifka jälle, kas weetõus ju käes on, seisid ja ei liigutanud, kuni enesele ifka ütles, et weetõus juba siis oli kätte jõudnud, kui paadiga wija jõudis.

Nüüd jäi ta jälle rahulikumaks; sest ta teadis, et wesi siis juba kõrgemale astmele jõudnud wõi sellest juba ülegi läinud.

Aga ei, ei, wesi tõusis ju weel ifka. Ta nägi jeda astetest, mis üles aiawallile tõid, ei ta kõrgemale ja kõrgemale roomas. Aste-
astmelt, pikkamisi, aga kindlasti.

Jälle kahmas hirm oma jääkülmade sõrme-
medega taht finni, raputas ja wauubas teda, nii et kõigest ta kehast wärin läbi jookkis.

Kõjand Jumal! Kas siis keegi ei tulnud?

Ta rebis rätiku peast ja libutas jeda tormi kuni ta kõsi wäsinult waju.

Äsjatu! Kes pidigi teda rägema? Tema poole wahtima? Meil kõigil oli ju enestegagi küllalt tegemist.

Kui Sinnegi siin oleks! Aidata ei mõinud ju temagi, aga ta peletaks eemale ükfinduse õudse tunde.

„Sinne! Sinne!“

Ta fikendas jeda waljusti, kõledasti. Aga torm rebis ta ifka katti ja wiskas ta räbalatena laintele.

Wesi tõusis ja tõusis. Kõrgemale ja kõrgemale roomas ta mäge mööda üles.

Meiu jookkis maija. Tahtis näha, mil kõige kõrgem weeüks oleks.

Wärisemal sõrmil foris ta raamatuid ja ajolehti, kuni leidis weetõusu kalendri. Ta sõrmed libisesid tabelit mööda alla. Seal seisid see. Ei, seal — seal — kõrge wesi. —

Ilma teadmata luges ta jeda waljusti.

Eiis waatas ta kella. Jumoale tänul kõige kõrgema weetõulu tund oli juba möödas. Wesi pidi nüüd langema.

Ja jälle läks ta aiawärawa juurde ning wahtis üle julisema wee. Ei! Wesi ei langenud w el mitte. Ta tõusis ifka weel.

Ta fiksus wärawa lahti ja läks paar sammu edasi, nagu oleks ta tahtnud weesi läbi minna.

Suur laine kohises lähemale, murdus wastu mäge ja paiskas wahtu üles kõrgele.

Kohkudes kargas Dagmar tagasi ja löt wärawa finni, nagu juudaks see lained peatada,

tormas siis maija, pani uffe riivi ja wajus wärişedes põlmil.

Torm mõirgas waljumini ja waljumini, ja ifka lohutawamalt kohises ja mürişes meri.

Wärişewail fätel furus ta rätiku tõwasti tõrwadele, et mitte midagi näha, mis hirmsat tulemas oli.

Uga see ei aidanud. Kinnised filmad nägid weel lohutawamaid pilte ja kaetud tõrwad kuulsid ometi müriinat ja winaumist.

Nüüd ajas ta enda püsti.

„Kar! Kar!“ kisendas ta.

Kõik ta mõtted olid korraga õpetaja juures.

Jah, see pidi aitama. See pidi ju teadma, misjuures hädas ja hirmus ta wiibis. See pidi seda teadma: sest ta armastas ju teda.

Kõik ta maqulad armastusjõnad tuletas ta enesele meelde, kõik ta palawad musud, kõik ta kinnitused.

Karl pidi tulema! Ja kui keegi muu ei tulnud, tema tuli, tuli wistiski.

Ta põlweid tõõis, kui tuppa läks. Afna poole waadata ta ei julenud. Mitte midagi näha, mitte midagi näha!

Ta liikkas tooli kaugemasse nurka, istus sinna ja ootas, ootas.

Karl pidi tulema! Ta pidi tulema!

Waemalt minuti oli ta istunud, siis kargas ta jälle üles, läks wäsinult afna juurde ja ehmatas nii, et peaaegu olesk maha kukunud. Kahe kõega pidi ta ennast hoidma.

Wesi prittis esimesed lained aiamäramast läbi ja üle walliharja nägi ta piiritumat, kohisewat, keewat merd.

Ta hambad lõõõisid ja ta filmad läõõid suureka ega tõrwale pöörduda pildilt, mis nad nägid.

Mis seal wäljas mõirgas ja paukus — see — see oli furm.

Jah, see oli furm!

Sest sellest merest ei pääsenud ükski paat, ükski wõõrtia üle.

Pikkamisi langes ta põlwi.

„Kar! Kar!“ ümisesid ta wärişewad huuled, ja ifka jälle: „Kar! Kar!“

Kui ta ometi ei tuleks! Kui ta ise kindlasti kohta jääks! Ta ei tohtinud tulla, ei nüüd mitte! See olesk ju ta oma huffumine. Kui ta päästmisekatse ometi jätaş tegemata!

Muidugi, muidugi! Seda ta teeb! Ta ei tohtinud seda teha. Tema, Dagmar, tahtis teda hoiatada, tahtis talle märku anda, et ta ei tuleks, et tema, Dagmar, mitte hädaohus ei ole.

Uga kuidas pidi ta seda tegema? Süüte läbi tormi kirikumäele ei kostnud.

Nagu tagaetud kajakad, lendlesid ta mõtted.

Uffi kargas ta püsti. Nüüd teadis ta, kuidas ta wõis Karle märku anda.

Ta kahmas kapist walge lina, ruttas pööningutrepbi möõda üles, amas katufeluugi ja lehmitas lina. Torm kahmas jellest kinni ja rebis jelle ta käest, nii et ta nagu färistatud puri lainte kohal lehwis ja neisse uppus.

Samal pilgul waatasid ta filmad alla, kus wesi jurises ja fees.

Terwe määgi oli wett täis. Minult maja-müürid ulatusid sealt weel wälja. Ja lähemal mäel, mis weerandtunni tee kaugel, oli lugu jamajuurne: lained prittisid müürile ja wişkafid wahtu ifegi katufele.

Dagmar nägi terwet saart. Kindla! maad ei olnud kusaqil näha. Minult kõrgemal mäed olid weel weest wabad, kuid lained kohisesid juba kõrgete wallide jalal.

Kui kaua weel? Kui kaua weel?

Dagmar ronis trepist alla ja läks tuppa wäsinud ja nõrk.

Silmapilgu wõttis wäsimus ta hinge-hirmu; ta wajus toolile ja istus, pead toetades lätele.

Jlm läks pimedamaks ja pimedamaks, ja aeg kadus.

Wärsti pidi wesi alanema hakkama. Wähest wähenes ta siis sedawõrd, et ta naabri-mäele wõis minna.

Dagmar läks jälle majaukse ette.

Wesi oli juba umbes meetriwõrra langenud ja wühises ifka weel saarel. Wood olid weel mustemad ja walged lainteharjad tantõõsid kri-jäätkillud.

Dagmar jäi seisma ja mõõttis weel langesmist oma mäe trebiastete järele. Ta langes ifka weel, pikkamisi, pikkamisi, aga sügawamale, kiwi kiwilt, aste astelt.

Kui asi nii edasi läks, siis jai tee koolimäele wõib olla wabaks. Siis oli ta pääsnud.

Uga waja oli rutata. Ta pidi woogude järele minema, et enne uut weetuşu koolimäele jõuda.

Kõõõ wõttis ta kapist sooja rätiku ja pani õladele, wõttis kleidi üle põlwele ja seisis põgenemismalmilt maja trepil.

Pikkamisi alanes wesi, ja wee järele sammus Dagmar mäest alla, pikkamisi, pikkamisi.

Kui kaua see kestis! Kui hirmus aegamööõda wood taganesid!

Ja siis jäid nad seisma ja ei alanenud enam, seisid umbes kaks meetrit heinamaal, nagu olesid nad tahtnud puhata.

Kõõõ kummardas Dagmar ettepoole ja wahtis tardunult woogudel.

Wesi pidi ju alanema. Oli möõna-aeg!

Uga ta ei alanenud.

Ei, ta hakkas uuesti tõusma, pikkamisi, pikkamisi, aga ifka kõõõmale, ifka kõõõmale.

Juba roomas ta astmele, kus Dagmar seis-
jis, juba niitutas ta tema jalgu, tõusis üle ta
labajala, tõusis ja tõusis, ilka kõrgemale, ilka
kõrgemale.

Ja mee eest taganes Dagmar Rosenlund
pikkamisi, aste astelt, kuni ta jälle üleval aia-
väravale seisis.

West tõusis uuesti.

Nüüd ei olnud enam pääsmist. Weetõus
tõi endise meetõuju jätkuks mõirgavaft merest
uusi laintemagešid, kuhjas nad kofku ja lükkas
halastamatult jaarele.

Dagmar nägi teda tulewat ja teadis, mis
jee tähendas.

Ta teadis, et wotimne õõ ta ees seisjs ja et
teda ainult weel ime wõis päästa. Ja imet
uskus ta jama wähe kui jeda, et talle teegi mu-
jalt wõis appi tulla.

Ja siis jäi ta äkki üsna rahulikuks.

Sirgesti, surmakaawatul näol, kus juured
mustad filmad põlešid, seisjs ta aiawarawa ees
ja waatas, kuidas laintemäed mäe poole nih-
kusid.

Kui kaua aegä fulus weel, kuni need laint-
temäed ta hõlma wõtsid ja wälja kandšid laiale,
mustale, keerlewale merele?

Nii rahulik oli ta sel tunnil, et ta katsus
wälja arwata aega, mis tema mäe ja maja
hukkumiseni wõis möõbuda.

Umbes wiie tunni pärast oli meetõus kõige
kõrgem. Nüüd oli tund aega kõige madalamast
mõõnast möõdunud. Meiu nägi, kui ruttu west
tõusis, ja teadis, et kõige enam kahe tunni pä-
rast west aina juures seisjs ja kohijedes tupp
wooläs. Siis jäi talle üle weel ainult põõ-
ning, mis ta weel umbes kaks tundi wõis war-
ju palkuda, kui maja meetõugete ees wazem
kofku ei kuffunud.

Weel kaks tundi! Kõige õnnelikumal pu-
hul kolm wõdi neli! Niipalju aega jäi talle.

Oli jeda palju? Ali jeda wähe?

Silmapilgu lõdijes ta.

Aga siis wallas teda jälle tarretu rahu.
Ükskõikjelt, nagu ei ahwardats mingisugune
hädawõht, astus ta mõne samm ueda, otšis
mõned roošid, tõi need tupp ja pani usse oma
taga kinni. Ka kojaukse, mis tupp wiis, sul-
gus ta, pani lambi põlema ja asetäs walgele
laudlinale. Siis tõmbas ta tumedad afna-
eesriided kofku, kuid pigistäs filmad sell'juures
finni, nagu ei oleks ta m'rd näha tahtnud.

Best tuba jäi ta seisma.

Kuidas torm hulguš ja mõirgas!

Status ragijes ja wabijes, seinad prakšusid
ja kõigest üle karjus ja mõirgas meri.

"Minu hawalaul!"

Dagmar ütles jeda tafaleši omaette ja eh-

watas: jest tal oli, nagu oleks jeda mõni wõõ-
ras hääl waljušti ja karedasti ütelnud.

Weel kaks tundi! Siis oli kōik möõda.

Meiu tõi käed filmade ette ja warišes.

Weel kaks tundi.

Pollased ja walged roošid olid tal pōran-
dale kuffunud; lambiwalguš tegi nad weel kah-
watumaks.

Dagmari filmad wahtšid terawasti maha
neadele, naau ei mäletats ta enam, kuff nad
tul: ud. Wikkamisi kumardas ta, wõttis nad
üles ja põimis oma juustesšje. Nad pidid teda
ehtima ta wiimšel teel.

Siis läks ta laua juurde, seadis haberi ja
jule walmis, kuulatas filmapilau wõlšit möõllu
ja hakkas siis kirjutama. Ühe kirja isale, teise
õpetaja Eichstädtile. Isale kirjutäs ta mõned
read, jättis Jumalaga ja ütles, et ta õige me-
remehetšitrena sureb.

Piri Eichstädtile oli pikem. Ta kirjutäs
talle walutawast, armastamast südamešt. Kir-
jelbas oma robotust, hingelagatdušt, wõtklufš
riinas, ja lõbetäs:

"Ma armastan šind möõbmatult, Karl.
Alati, niikaua kui jaarel wiibin, olen ma šind
armastanud. Aga alles tōna tean ma, kui
wāga ma šind armastan, tōna, mil maailmast
soobun. Ka et ma šind iial enam ei nōe, jelle-
pärast ütlen sulle wael kord, et ma šind ar-
mastan. Šest ole kindel, kui tōna jumibāike
heimamaade kohal naernud, naau kōik nädalad,
kui tōna kõigil wõol rahu walitšeks, ma ei oleks
sulle oma armastusešt midagi lausunud. Ma
oleššin teda warjanud ja salanud, šinu pärast,
mōib olla ta kuue pärast, ja minu pärast.
Nüüd aga, mil surm usse ees seisab, pead ja
weel kord kuulma: Ma armastan šind; ja
oled mulle armšam kui kōik muu maailmas."

Sulg kuffus tal käest.

Weel kord luuesid ta filmad warišewad read
läbi, pikkamisi, šōna šōnalt, ja kui ta taqasi nõ-
jatas ning filmad sulguš, nägi ta weel neid
riidu kui leeqaimärke.

Oli ta õieti teinud? Oli ta enesele truu —
oli ta õiglasšeks jäänud?

Kah, ta ei wõinud teišiti kirjutada; nii, just
nii kuidas ta kirjelbanud, nägi temas wälja.
Ja nüüd wõis tulla wiimne tund — ta oli
walmis.

Kuidas torm möõllas! Ja kuidas westi ko-
hijes!

Õffi kargas ta püsti.

Uus, wõõras toon oli talle kõrwu tungi-
nad — išeäralik sulin ja lašsumine.

Ta waatas usse poole, ja siis tuli ta juušt
hirmus, kōle karjatus. Ta kargas toolile ja
wahtšis tarretult oma ette.

See — see — see oli ju west!

Ta oli läbi aia kohisenud, ukse alt läbi immitseenud, täitis koja ja sulises nüüd toakse alt tuppa.

Ragu must madu roomas piff, weeaja sisse, kasmas, lagunes laiali, ifka laiemale, laiemale, täitis terve põranda, terve ruumi, kasmas ja kasmas.

Ifka enam tuli wett sisse, ifka enam, ja wäljas kojas laiskus ta ja jostistas.

Jäsand Jumal taewas! Nüüd ligines ta, laiskus tooli jalgu, tõusis ja tõusis, kasmas ja kasmas.

Kuidas ta rapsas ja naplas!

Kui õudset mustalt ta läikis ja hülgas!

Minult mitte nii ruttu, nii hirmus ruttu!

Weel lühike tund elada, wäike, lühike tund.

Minult mitte nii hirmjasti hulluda ise oma toas! Parem juba wälja hüpata juurde, kohi-lemasse, mäsawasse merde, kui siin lämbuda!

Dagmar kargas toolilt põrandale; sisse tunginud wesi ulatas juba üle labajala.

Piffamisi, üsna piffamisi, fartes õudust, mis tulemas, läks ta akna juurde ja lükkas eesriide kõrwale. Kuid lastis selle kohe jälle lahti; wesi laiskus ju aknalaua all ja wiskas wahtu mastu aken.

Weel pool tundi, ja wesi woolas aknast tuppa.

Hirm wiimase filmapilgu eest juurdus. Weel tunniaja eest oli ta uskunud, et täitsa rahulik on. Aga kuhu jäi ta rahu nüüd? Kuhu ta julgus?

Päästmist! Päästmist! Päästmist! Muu peale ta enam ei mõelnud ja lükkas toakse lahti. et põõninautrebile rütata.

Weemoog löi talle mastu! Wesi oli kojas juba jala kõrgune ja weel ifka woolas ta praegudest sisse.

Dagmar ruttas weest läbi ja põõningutrepist ülesse.

Torm oli kõik luuaid lahti istunud ja hulguis märisemate, draoosjemate latide all.

Hirmus ja õuduses märiseses roomas Dagmar nurga heinahunnikusse ja nuttis ning wirikes.

Roma lamas ta nii.

Eiis tuli ta reale jälle tarretu rahu.

Ta tõusis piisti, läks huure luugi juurde, istus maha, pani kōed kofku ja wähtis wälja mustadele, wahuamatele woogudele.

Nii tahtis ta jurma oodata. Nii pidi jurm ta leidma.

Kui ta wanusma maja pragiseses oma juurde sllaamuse kiskus, tahtis Dagmar kaasa minna sllaamasse, sllgawasse, mustalt aegutawasse õõsse.

Ja jurm tuli, tuli lähemale ja lähemale.

Juba kuulis Dagmar teda all tubades laudadega ja toolidega palli mängiwat.

Ta oli ühe müüri sisse murdnud ja möllas nüüd terwes majas.

Marsti tuli ta trepist üles — marsti — marsti — poole tunni pärast — weerandi pärast, — mõne minuti pärast — nüüd — nüüd.

Nüüd oli ta seal!

Nüüd ahmas ta Dagmarist kinni oma kilmade, märgade kättega, õõstis ta üles ja wirutas ta alla.

Nüüd oli kõik otsas.

29.

Peeter Dirkseni ja Jaan Behrendi mägedel oli lugu varem. Nende majad seisis kõrgemal, nende mäed olid tugewamad, ja sellepärast ei jaksanud wesi neile palju paha teha. Kaewude ümber olid nad liiwatoidid ladunud ja kaewukaaned kõwasti kinni pannud, et soolawesi sinna sisse ei pääleks.

Kui torm wifut rahulikum ts nais jäämat, astus Jaan Behrend wõksia ukse ette. Sillutatud tee kuni Peeter Dirkseni majani oli weest weel waba, aga wesi naplas ja laiskus juba üle kwiide.

Ta waatas ringi.

Jäsand Jumal, mis sugune meri!

Oma paadi oli ta kõrgale oija wendanud ja pika kõiea kõwasti kinni pannud. Kuidas see nüüd tarttis! Maau oleks ta tahtnud maja taha aeda hihkata. Kas ei pidanud ta teda weel kõwemini kinni panema?

Ta tahtis seda katkuda, tõmbas saanapäred kõrgale üles ja läks läbi wee aeda. Maer seisis tal selle juures silmis. Ta rõõmustas paadi hõbete üle ja ütles: Seal wõib meri laua jahtida, minu paat on tugewam kui ükski teine paat. Oli see ime, et kõik seda talt soowisid ära osta? Soowigu — tema seda ei müünud.

Ta pilgud läksid merele.

Korraaga wiiskus ta bea kullasse, pigistas filmad pilukile, et terawamini näha, ja pomises:

„No noh? Mis see on? On õwetaia oma moodilina katuseluuale riputanud? Mis see tähendab? Tema mägi on ju kiltalt kõrg. häda seal olla ei wõi. Larwis kohe Peeter Dirkseni poole minna.“

Ta oli dieki näinud: õwetaia Gichstädt oli juure lina katuseluuast wõksia ributanud, et abi kujukada; heledasti paistis see widemikust filma.

(Särgneb.)

Wastutaw toimetaja: S. Galjaspõld.

D.-ii. „Waba Maa“ trüff, Tallinnas.

Wäljaandja: Kirjastus „Ureng“.

mann, Alide Parasmägi, J. Palk, Karl Palk
 Herbert Peegel, Julie Peerson, L. Pebo, Hans
 Peetmann, J. Piilike, Amalie Piilberg, Alide
 Promm, Karl Preisraud, F. Protin, Johan-
 nes Pöder, Erwin Püjs, Mari Pütsepp, Ilje
 Raja, Marie Ratas, Ad. Raub, W. Raub,
 Lembit Rauf, Leonhard Raufas, Ol. Raja,
 A. Randlane, Egon Reinjon, Elfriede Rebane,
 Ellen Reismann, Klacra Rebane, Joh. Renn-
 baum, Jüri Rein, Joh. Reinhardt, Pauline
 Reilit, Elja Rillo, Ilmar Rifand, J. Ristiki-
 wi, Woldemar Riis, Ellen Rosenber, Rudolf
 Rojs, Oscar Rosenbusch, Mathilde Rosing, He-
 lene Roswalt, August Ruhno, Alma Rutoff,
 S. Räämet, Johann Rääbus, Ilmar Rõivaa,
 A. Saalweld, Ilmar Sauer, Edgar Saar-
 mann, Ferdinand Saltström, Felix Salme, E.
 Saar, Rudolf Saarmann, Amanda Saage, E.
 Salum, Al. Sandat, Boris Sepp, Alfred Sel-
 gest, Alfred Siskus, A. Silberberg, Gustaw
 Simulson, A. Simonlager, Frantz Sketschus,
 Joh. Soos, Juuli Sooba, Wladimir Subta,
 Jaan Säinas, E. Sütspol, Anton Starr-
 kopf, Joh. Steinberg, Herbert Tamberg, Ro-
 talie Tammer, Rudolf Tamkkl, Oskar Tam-
 järv, Amanda Teimann, Karl Tetsmann,
 Rudolf Tehter, Nikolai Temust, Karl J. Tedre,
 Julius Thalbach, Alef. Thal, Heinr. Thom-
 son, Joh. Thalberg, Otto Tiitz, Elja Tousta,
 P. Tomingas, P. Tomson, M. Toob, Sa-
 muel Tobel, Armin Treufeldt, Elmar Trei-
 mann, E. Trei, S. Trüsberg, K. Truumann,
 Sigrid Tulp, Hugo Tulp, Aleksander Tänao,
 Alice Tänama, Ellen Tõnuri, Ferdinand Uilp,
 Willem Ukler, Bernhard Uustalo, M. Uuli,
 Helene Uusenber, Oskar Uusmann, S. Wal-
 be, Kaisja Wahter-Lehn, W. Warjama, D.
 Wahtrik, Olga Wafmann, W. Walpi, Willem
 Walbjon, Mikki Wetter, Ed. Weelmann, Alide
 Wentzel, Rudolf Weszmann, Karl Wiitsten,
 M. Wilnit, Albert Wilmann, Hilda Wildet,
 Joh. Willandi, Joh. Wiber, Robert Wiis-
 mann, Felix Willemson, S. Woolmann, Sieg-

fried Woormees, A. Wälja, Bernhard Wör-
 berg, Diglane.

Tartust: Heinrich Ahe, Jaan Albu, A. An-
 derson, Leonida Arbusow, A. Brauwerk, Meta
 Busch, A. Brücker, Leida Einling, K. Elken,
 Aleksander Eller, Hermann Fijcher, Aino Glä-
 ser, A. Gromelson, Frieda Hansjon, Wolde-
 mar Heyse, Harry Hennoch, Paul Hertz-
 mann, Paul Jänes, Johannes Jõul, Ida Jür-
 genjon, Lilli Jürgenjon, Johanna Kaio, Ida
 Kallas, K. Kangro, K. Karro, A. Kibberg,
 Oly Kiwi, Elmar Kull, Karl Kütt, Berhard
 Laar, Salme Lepik, W. Lind, A. Martinjon,
 Leo Martin, Jul. Marran, Arnold Millez,
 Miiky Männik, Ilmar Mallo, K. Müller, Ol-
 ga Mortug, Johannes Ojalil, Elmar Osja-
 mets, Albert Otti, Emma Paurjon, Marie
 Pern, Anny Pille, E. Pinding, Hedwig Pui-
 jat, Arnold Reimann, K. Reineke, Margit
 Reizold, A. Riißenberg, Alwine Ronismois,
 Aleksander Ruus, Johannes Rätsep, Anton
 Soni, A. Stein, Arnold Taar, J. Telling,
 Ferdinand Tenno, Oly Tentström, Hildegard
 Tiido, Ed. Tjchler, Joh. Tomingas, Siwvia
 Tulff, Endel Uuga, Salme Waher, „Waigele“,
 Joh. Werem, J. Wosmi, Jaan Zeifar.

Walgast: A. Ahen, Jaan Flojs, A. Jõge-
 west, Alef. Jürjenjon, Klaudia Riin, E. Lat-
 sis, Kristjan Luts, J. Lõhmus, J. Mast, Victor
 Majajas, Randlane, Emilie Rogenbaum, S.
 Saral, Jukko Sengbusch, Anton Sooma, Ed-
 gar Tints, J. Uht, Karl Wares, A. Welner, E.
 Butt.

Wõrust: Karl Buschmann, Albert Jago-
 mann, Ewald Leinbock, Hermann Lipping, D.
 Meltz, Ewald Mitheim, Arnold Nirk, Pallitz,
 Werner Püjs, K. Riips, de Ron, Irene Rõö-
 mus, J. Warik.

Petserist: Nelly Altpere, Eduard Kuhi, K.
 Ruus, Albert Rätsep, G. Saarmann, Leon-
 hard Tobber, Heino Treistik.

Pärnust: Helene Amik, Ewald Blumfeldt,
 A. Hirt, J. Ilwes, Linda Kaptin, Joh. Kan-

„Romaani“ talitusete — Tallinn, Riguliste tän. 16.

Sündmõistatus nr. 17 lahendus on järgmine:

Lahendaja nimi ja täielik aadress:

gur, Hilda Piilaspea, John Kohjus, Peeter Koot, Lydia Korb, Mary Kull, J. Kõlwart, Georg Laur, E. Laur, Johannes Lõms, E. Martin, A. Mängel, A. Nikolas, J. Noor, Mihkel Nuff, Joh. Nutow, Arnold Nõmm, Aleksander Paara, Edgar Radik, Herbert Soowik, E. Sirk, J. K. Tammann, Endel Teetjow, Alek. Tomberg, E. Tomson, Anna Tõõtsi, J. Ubitas, Harald Uttopärt.

Wiljandist: E. Hiob, Nikolai Jürisõn, Arnold Kahu, Erna Laew, Alfred Naar, Mats Nõges, E. Rebane, Johan Rinalbi, Arnold Sepp, J. Sermann, Tarjeni Walgemäe, M. Weinmann, Elmar Weste, Fr. Wihwelin, Woldemar Üprus.

Paidest: Ella Jafheim, E. Kerstenbeck, M. Tell, Lydia Reinmann, E. Tiitel, M. Wilibert.

Tapalt: M. Kasi, Edgar Lageda, A. Stohlberg, Alek. Tennisõn, Meta Waldmann.

Katwerest: Alma Hõbemägi, Hermann Ilwes, Joh. Kasi, Heino Kesiküll, al. leitn. R. Kellep, Albert Looius, Nikolai Eugenberg, Alek. Markson, Karl Nurt, E. Timust, Joh. Pitia, Otto Riisberg, L. Rifken, Kalju Tamjärm, U. Tenneberg, Titji, Agnes Webermann, Sergei Weife, Elmar Wenta, Anna Werhuschina, A. Witong, A. Witfut, E. Sunapuu, M. Spil.

Narmast: W. Erlet, G. Gutfeldt, J. Hoffmann, Peeter Fern, Marusja Ilwes, Ludmilla Koppel, A. Eugenberg, Jakob Moas, Peeter Mahlstein, Robby Mets, Weera Niinas, Ulde Pontak, Emilie Rautmann.

Kurejaarest: Marie Lauri, J. Tamkivi, Paul Trautmann.

Saapjalust: Julius Ilwes, Karl Kurm, A. Limberg, M. Lojsmann, R. Narits, Ernst Neumannskraft, Leontij Raudjepp, Hilda Silts, Theodor Pletschus, Bertha Tarmis, Woldemar Ufin, B. Ustrolskij, Ottilie Wesjari.

Baltistik: P. Bachmann, Heinrich Gilde-

mann, Alfred Lipp, Hans Odres, Hugo Reemann, W. Tiitz.

Nõmmelt: L. Funk, Hilda Kaha, A. Kute-pala, Karl Müller, Aleksander Samiir, Hilda Walter, R. Wendt.

Amblast: Jenny Pult. **Audjast:** Martin Piir. **Adrast:** Rudolf Liiv. **Arest:** Andrei Klein, Johannes Müllermann. **Aserist:** Lola Einberg, L. Weigel. **Abjast:** Anton Bernhard, Johan Gross, Peeter Pärna, J. Päre, Hendrik Warik. **Abjast:** August Nõsmann. **Aegwitidust:** August Tohwrii. **Antslast:** A. Rebane, A. Silman. **Elwaft:** Joh. Kister. **Golstrift:** Wladimir Sanderkoff. **Särmetist:** E. Polakes. **Häademestelt:** Johanna Kuulaa. **Sermtaalist:** L. Kasi. **Galjalast:** Richard Hindrekhoff. **Siin-Kärdlast:** G. Einberg. **Siin-Keinast:** Eduard Weel. **Jõgewestelt:** Meeta Soff, Jüri Soff. **Jõgemalt:** Alek. Kõlli, „wana“. **Jänedalt:** Marta Kuusmann. **Jõhwist:** A. Bachwal, Heino Kuitwa, Rudolf Lepit, Aleksander Lorenz, Rudolf Poolakse, E. Pääsit, Julius Tombach, Aleksander Willer. **Juurust:** J. Tschernowitsch. **Jinjärwest:** Aleksander Malup. **Kasaristikast:** Oskar Sikk. **Kõhtla-Järwest:** W. Sneider. **Kastre-Wõnnust:** Hugo Pärn. **Krüüdnerist:** R. Wõsmi. **Kabalast:** P. Kõmusots. **Kuremaalt:** Bentlei Kobary. **Kilingi-Nõmmelt:** Karl Mitt, Karl Mägi, Erna Oksstavel. **Kõnnust:** Jakob Wikipus. **Kuigatfi mõisast:** Mag Unt. **Kabri-nast:** Hans Olla. **Kolgaft:** Walter Lentström, Ella Lindemann. **Kloogaft:** Anton Ladwa. **Kambjast:** August Lillberg. **Kõhlast:** Arthur Badarowitsch. Hermann Kaufsewitsch. **Kirb-last:** J. Kummisõn. **Külmõjalt:** O. Maimu Kaspar. **Kobilast:** J. Krus. **Kundast:** Diedrich Keimberg, Joseph Schulz, A. Wiedemann. **Kojelt:** G. Jakobson, Joh. Lorentson. **Kiltsist:** Johannes Hanjon. **Keilast:** Aleksander Grufi, E. Kuljus. **Kuijõelt:** J. Tammermann. **Kärst-nast:** Hendrik Adamson, Aleksander Muni. **Kuristalt:** Karl Wats. **Kanapääst:** R. Abel,

Entwustage ajakirja

„Romaan“

oma tuttawatele! Saatke tuttawate aadressid proowinumbrite saatmisesks „Romaani“ talitusele!

Tehke seda hindmõistatusse lahenduse saatmisel!